

Isporučevina D.T2.1.2 Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health /

Dosežek D.T2.1.2 Strategija čezmejne destinacije zdravlja +Health

SLO-HR50 +Health

**Izboljšanje dostopa do zdravstvenih storitev preko krepiteve
čezmejnega sodelovanja institucij na področju zdravstva**

/

***Poboljšanje pristupa do zdravstvenih uslugu kroz jačanje
prekogranične suradnje institucija na području zdravstva***

Povijest dokumenta			
Projekt: +Health – Interreg V-A Slo-Hr Workpackage: T2 Document ID: MEDRI		<u>Javno</u> Projektni partneri, Upravljačko tijelo	
Verzija	Status	Datum	Autor
0.1	Nacrt	11.04.2018.	MEDRI
0.2	Ispravke nacрта	25.04.2018.	svi partneri
0.3	KONAČNA VERZIJA	10.01.2019.	svi partneri
Opaske:			

/

Zgodovina dokumenta			
Projekt: +Health – Interreg V-A Slo-Hr Workpackage: T2 Document ID: MEDRI		<u>Javno</u> Projektjni partnerji, Upravljalni organ	
Različica	Status	Datum	Avtor
0.1	Osnutek	11.04.2018	MEDRI
0.2	Popravki osnutka	25.04.2018	vsi partnerji
0.3	KONČNA RAZLIČICA	31.07.2018	vsi partnerji
Pripombe:			

NAPOMENA:

*Svaki partner koji sudjeluje u projektu " + Health – Pобољшanje pristupa do zdravstvenih usluga kroz jačanje prekogranične suradnje institucija na području zdravstva" financiran iz poziva INTERREG V – A Slovenija – Hrvatska; br. projekta: SLO – HR50, odgovoran je za točnost, analizu, obradu, potpunost i kvalitetu vlastitih podataka navedenih u Strategiji prekogranične destinacije zdravlja..

OPOMBA:

**Vsak partner, ki sodeluje v projektu " + Health - Izboljšanje dostopa do zdravstvenih storitev s krepitvijo čezmejnega sodelovanja institucij na področju zdravstva", ki se financira iz javnega poziva INTERREG V-A Slovenija - Hrvaška; št. projekta: SLO - HR50, je odgovoren za točnost, analizo, obdelavo, popolnost in kakovost lastnih podatkov, navedenih v Strategiji čezmejne destinacije zdravja.*

Sažetak

Dokument *Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health* objedinjuje rezultate prikupljene istraživanjima na prekograničnom području, uključuje master plan razvoja destinacije zdravlja za razdoblje od 15 godina te daje temelje za određivanje standarda kvalitete destinacije zdravlja i osnivanje Prekograničnog centra izvrsnosti +Health. Poseban naglasak prilikom razvoja strategije stavljen je na zajednički pristup u rješavanju općih prekograničnih izazova na području zdravstva prekograničnoga područja, zajedničkom pristupu smanjivanja regionalnih nejednakosti i urbano – ruralne podjele s obzirom na dostupnost službi i drugih dionika na području zdravstva i povezanih područja, kako stanovnicima, tako i posjetiteljima/turistima. Razvoj novih zajedničkih pristupa i modela upravljanja, određivanje standarda kvalitete destinacije zdravlja, certifikacija dionika u zdravstvu, edukacija stanovništva na prekograničnom području te zajednički pristup u rješavanju izazova, kao što je npr. nedovoljan kapacitet zdravstvenih ustanova i usluga na vrhuncu turističke sezone, jedni su od važnih elemenata Strategije. Dokument sadrži poslanstvo, viziju i strateške ciljeve, prioritetna područja te mjere za postizanje strateških ciljeva na području zdravstva i povezanim područjima.

Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health izrađena je u skladu sa postojećim dokumentima razvoja prekograničnog područja, a to su u Republici Hrvatskoj: *Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020.*, *Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko – goranske županije* te *Nacionalni program – akcijski plan razvoja zdravstvenog turizma*. Osim navedenog, *Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health* u skladu je s *Operativnim programima Europske unije Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.* te *Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.*, kao i sa *Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine*.

Osim navedenih dokumenata, *Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health* izrađena je u skladu sa sljedećim relevantnim dokumentima Republike Slovenije: *Strategijom razvoja Slovenije 2030.*, *Resolucijom o nacionalnom planu zdravstvenega varstva 2016. – 2025. "Skupaj za družbo zdravlja"* i dokumentom Ministarstva za zdravje Republike Slovenije pod nazivom *Nadgradnja zdravstvenoga sistema do leta 2020.* kao i ostalim strateškim dokumentima Republike Slovenije koji se temelje na *Direktivi 2011/24/EU o pravica pacijenata pri čezmejnem zdravstvenem varstvu*.

Misija Strategije prekogranične destinacije zdravlja +Health je pridonijeti dobrobiti stanovništva prekograničnog područja projekta +Health, s naglaskom na pogranično (ruralno) i otočno područje, pružajući kvalitetnu zdravstvenu skrb kao temelj zadovoljstva i sigurnosti.

Vizija je usmjerena prema uspostavi prekogranične destinacije zdravlja +Health kroz zadovoljavanje zdravstvenih potreba stanovništva i poboljšanje kvalitete života na promatranom području te kvalitetnog zdravstvenog sustava koji zadovoljava potrebe stanovništva i razvoj zdravstvenog turizma u prekograničnom području.

Strateški problemi su definirani rezultatima istraživanja te su u skladu s izazovima svih istraživanih područja. Problemi koji se javljaju na prekograničnim područjima su slaba povezanost i kontinuitet u pružanju zdravstvene zaštite, neujednačena kvaliteta dobivene zdravstvene skrbi, nedovoljna učinkovitost i djelotvornost zdravstvenog sustava te slabi pokazatelji zdravlja stanovništva prekograničnog područja. Sukladno definiranim strateškim problemima određeni su strateški ciljevi Prekogranične destinacije zdravlja +Health.

Provedbeni dokument *Strategije prekogranične destinacije zdravlja* je *Akcijski plan prekogranične destinacije zdravlja* s detaljno razrađenim aktivnostima, nositeljima aktivnosti, vremenskim okvirima, financijskim resursima i indikatorima uspješnosti kako bi se ostvarili postavljeni strateški ciljevi.

/

Povzetek

Dokument *Strategija čezmejne destinacije zdravja +Health* združuje rezultate, zbrane na raziskavah na čezmejnem območju, vključno z glavnim načrtom za razvoj destinacije zdravja za obdobje 15 let, in zagotavlja podlago za določanje standardov kakovosti destinacije zdravja in vzpostavitev Čezmejnega centra odličnosti +Health. Poseben poudarek pri razvoju strategije je bil namenjen skupnem pristopu k reševanju splošnih čezmejnih izzivov na področju zdravstva čezmejnega območja, skupnega pristopa k zmanjševanju regionalnih neenakosti in urbano – podeželske razdelitve glede na razpoložljivost služb in drugih deležnikov na področju zdravstva in s tem povezanih področij, tako prebivalcem, kot tudi obiskovalcem/turistom. Razvoj novih skupnih pristopov in modelov upravljanja, določanje standardov kakovosti destinacije zdravja, certificiranje deležnikov v zdravstvu, izobraževanje obmejnega prebivalstva in skupni pristop k reševanju izzivov, kot so npr. nezadostne zmogljivosti zdravstvenih ustanov in storitev na vrhuncu turistične sezone, so eden od pomembnih elementov Strategije. Dokument vsebuje poslanstvo, vizijo in strateške cilje, prednostna področja in ukrepe za doseganje strateških ciljev na področju zdravstva in povezanih področij.

Strategija čezmejne destinacije zdravja +Health je bila razvita v skladu z obstoječimi razvojnimi dokumenti čezmejnega območja, in sicer so to v Republiki Hrvaški: *Nacionalna strategija za razvoj zdravstva 2012-2020*, *Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko-goranske županije ter Nacionalni program - akcijski načrt za razvoj zdravstvenega turizma*. Poleg tega je *Strategija čezmejne destinacije zdravja +Health* usklajena z *Operativnimi programi Evropske unije Konkurenčnost in kohezija 2014–2020* ter *Učinkoviti človeški viri 2014–2020*, kot tudi s *Strategijo regionalnega razvoja Republike Hrvaške za obdobje do konca leta 2020*.

Poleg navedenih dokumentov, je *Strategija čezmejne destinacije zdravja +Health* izdelana v skladu z naslednjimi relevantnimi dokumenti Republike Slovenije: *Strategijo razvoja Slovenije 2030*, *Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 – 2025 "Skupaj za družbo zdravja"* in dokumentom Ministrstva za zdravje Republike Slovenije poimenovanim *Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020*, kot tudi drugimi strateškimi dokumenti Republike Slovenije, ki temeljijo na *Direktivi 2011/24/EU o pravicah pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu*.

Poslanstvo Strategije čezmejne destinacije zdravja +Health je prispevati k blaginji čezmejnega območja projekta +Health, s poudarkom na obmejnem (podeželskem) in otoškem območju, z zagotavljanjem kakovostne zdravstvene oskrbe kot osnove zadovoljstva in varnosti.

Vizija je usmerjena v vzpostavitev čezmejne destinacije zdravja +Health z zadovoljevanjem zdravstvenih potreb prebivalstva in izboljšanjem kakovosti življenja na opazovanem območju ter kakovostnim zdravstvenim sistemom, ki podpira potrebe prebivalstva in razvoj zdravstvenega turizma na čezmejnem območju.

Strateški problemi so opredeljeni z rezultati raziskav in so v skladu z izzivi vseh raziskovalnih območij. Težave, ki se pojavljajo na obmejnih območjih, so slaba povezljivost in kontinuiteta v zagotavljanju zdravstvenega varstva, neenaka kakovost zdravstvene oskrbe, nezadostna učinkovitost in zmogljivost zdravstvenega sistema ter slabi kazalniki zdravja prebivalstva na obmejnem območju. V skladu z opredeljenimi strateškimi problemi so določeni strateški cilji Čezmejne destinacije zdravja +Health.

Izvedbeni dokument *Strategije čezmejne destinacije zdravja* je *Akcijski načrt čezmejne destinacije zdravja* s podrobno razčlenitvijo dejavnosti, nosilci dejavnosti, časovnimi okvirji, finančnimi viri in kazalniki uspešnosti za doseganje zastavljenih strateških ciljev.

Sadržaj / Vsebina**Contents**

1. Uvod	7
2. Izrada strategije, okvir, pojmovi i važnost strateškog planiranja / Izdelava strategije, okvir, pojmi in pomen strateškega načrtovanja	13
3. Prikaz stanja	15
3.1. Obilježja prekograničnog područja / Značilnosti čezmejnega območja	15
4. SWOT analiza.....	22
5. Misija i vizija / Poslanstvo in vizija.....	39
6. Strateški problemi / Strateške težave.....	40
7. Prioritetna područja / Prednostna područja.....	42
8. Strateški ciljevi / Strateške razvojne usmeritve in cilji	44
9. Mjere za postizanje strateških ciljeva na području zdravstva i povezanim područjima / Ukrepi za doseganje strateških ciljev na području zdravstva in povezanih područij	52
Suradnici i autori Strategije prekogranične destinacije zdravlja / Sodelavci in avtorji Strategije čezmejne destinacije zdravja	54

1. Uvod

Slovensko – hrvatska prekogranična suradnja ima potporu različitih europskih i nacionalnih financijskih instrumenata već duži niz godina, a obuhvaća različite mehanizme suradnje. Prekogranična suradnja odvija se u skladu s Regulativom Europske unije te Strateškim smjernicama Europske zajednice za kohezijsku politiku. Osnovni temelj za izradu prioriteta prekogranične suradnje bile su strategije donesene u Lisabonu (konkurentnost) i Gothenburgu (održivost), potom *Nacionalni razvojni plan* i *Nacionalni strateški referentni okvir* Republike Slovenije te *Okvir strateškog razvoja za razdoblje 2006. – 2013. za Republiku Hrvatsku*. Osim navedenog, kooperacija između Republike Hrvatske i Republike Slovenije uključuje i *Sporazum o pograničnom prometu i suradnji* kojim su obuhvaćene općine i gradovi uz državne granice. Unutar navedenog Sporazuma, pravno su regulirani promet, prijelaz granice, dozvole te međusobna suradnja lokalnih zajednica i gospodarskih subjekata. Između ostalog reguliran je i prijelaz granica zdravstvenih struka te definira da „liječnici, veterinari, primalje i osobe sličnih zanimanja mogu bez izvoznih i uvoznih dozvola i bez carine i drugih davanja i taksi prenositi ili prevoziti iz jednoga pograničnog područja u drugo instrumente i materijal kojeg koriste za pomoć, odnosno za humanitarne svrhe. Po završenom poslu moraju instrumente i neiskorišten materijal vratiti u državu iz koje su ih i donijeli.“

Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health zasniva se na strateškom planiranju koje uključuje prioritetna područja, strateške ciljeve i mjere čija je osnovna svrha poboljšanje prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Samim time, master plan razvoja destinacije zdravlja za razdoblje od 15 godina daje temelje za određivanje standarda kvalitete destinacije zdravlja, osnivanje Prekograničnog centra izvrsnosti +Health što su ujedno i definirani strateški ciljevi. Strateško planiranje predstavlja osmišljen pristup pri definiranju budućih razvojnih ciljeva kako bi se ostvario kvalitetan, učinkovit, dugoročan i održiv razvoj određenog područja djelovanja. Promjene u društvenoj, političkoj, ekonomskoj i demografskoj situaciji u Republici Hrvatskoj zahtijevaju i prilagođavanje zdravstvenog sustava svim postojećim promjenama, tj. potrebama stanovništva te je nužno otvarati nove mogućnosti razvoja. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, iako je deklarativno navedeno da je svaka zemlja članica slobodna sama odlučivati o zdravstvenoj politici sukladno nacionalnim okvirima države, u već postojeći sustav vrijednosti koji uključuje pravo svih građana na jednake visoke standarde i jednakost u pristupu zdravstvenoj zaštiti, treba planirati i daljnji razvoj.

Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora, Europska unija, na osnovi čl. 168., ima pravnu obavezu osigurati visoku razinu zaštite ljudskog zdravlja u definiciji i provedbi svih politika i aktivnosti Unije. Važnost strateškog planiranja prepoznala je Republika Hrvatska donošenjem *“Nacionalne strategije razvoja zdravstva 2012. – 2020.”*. Posljedično, i Primorsko – goranska županija prepoznaje važnost strateškog planiranja zdravstva te donosi vlastiti strateški dokument *“Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko – goranske županije 2013. – 2020.”* kojim se definira strateški koncept razvoja zdravstvenog sektora. Županijska *Strategija razvoja zdravstvene industrije* u jednom segmentu se oslanja i na vizije pojedinih zdravstvenih ustanova, kao

i na zasebne strateške smjernice razvoja pojedine ustanove, a upravljačka tijela tih ustanova raspolažu ograničenim resursima te im je potrebno dati podršku dobro postavljenom strategijom razvoja zdravstva i zdravstvene zaštite.

Budući da je temelj strateškog planiranja prepoznavanje i usklađenost razvojnih prioritetnih pravaca i mjera na međunarodnoj i nacionalnoj razini, *Strategija prekogranične destinacije zdravlja* u skladu je sa Operativnim programom za Konkurentnost i koheziju 2014. – 2020. (OPKK), Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. (OPULJP) i Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine.

Strateški cilj 2. *Strategije prekogranične destinacije zdravlja* u skladu je sa specifičnim ciljem *Poboljšanje pristupa primarnoj i hitnoj zdravstvenoj zaštiti, s naglaskom na udaljena i deprivirana područja*, koji se nalazi unutar prioritetne osi *Socijalno uključivanje i zdravlje* Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. Glavni cilj navedene osi je poboljšanje životnih uvjeta socijalno isključenih osoba i ranjivih skupina. To direktno uključuje obnovu i izgradnju društvene/javne infrastrukture s ciljem smanjenja siromaštva i stvaranja ravnoteže između lokalnog i regionalnog pristupa javnim uslugama te poboljšanje učinkovitosti pružanja zdravstvene skrbi.

Također, unutar Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. definiran je i cilj *Poboljšanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijskih i komunikacijskih tehnologija* za kojeg je definirana mjera *Jačanje aplikacija informacijskih i komunikacijskih tehnologija za e-upravu, e-učenje, e-uključenost, e-kulturu i e-zdravlje*. Strateški cilj 5. *Strategije prekogranične destinacije zdravlja*, kojim se nastoji povećati upotreba dostupnih IT resursa te povećati informiranosti lokalnog stanovništva i turista, u skladu je s navedenom mjerom.

U sklopu Europskog socijalnog fonda provodi se Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. unutar kojeg je definirana prioritetna os *Socijalno uključivanje*. Ciljevi prioritetne osi su pružanje potpore socijalno osjetljivim skupinama, poboljšanje kvalitete postojećih socijalnih usluga u zajednici i razvoj novih te unaprjeđenje mogućnosti zapošljavanja. Unutar navedene prioritetne osi definiran je specifični cilj *Održivo poboljšanje pristupa zdravstvenoj skrbi u nerazvijenim područjima i za ranjive skupine te promocija zdravlja*. Strateški ciljevi 1., 3. i 4. *Strategije prekogranične destinacije zdravlja*, kojima se nastoji utjecati na jačanje partnerstva između javnih i privatnih institucija u području zdravstva, civilnog društva i medija, zatim poticati jačanje preventivnih aktivnosti i informiranosti stanovništva te educirati stanovništvo o važnosti intervencija u zdravstvu kao i uspostaviti međugeneracijsku suradnju, u skladu su s navedenim specifičnim ciljem Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.

U skladu sa *Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*, 2017. godine donesena je *Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine*. Navedena Strategija temeljni je planski dokument politike regionalnoga razvoja kojim se utvrđuju ciljevi i prioriteti regionalnog razvoja Republike Hrvatske te način njihova postizanja, područja s razvojnim posebnostima, kao i međusobni odnos i aktivnosti tijela državne uprave i drugih sudionika regionalnog razvoja uključenih u provedbu Strategije.

Strateški ciljevi definirani *Strategijom prekogranične destinacije zdravlja* u skladu su s prioritarnim područjima i mjerama definiranim *Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine* koje se odnose na podizanje razine znanja i sposobnosti za poboljšanje kvalitete života, unaprjeđenje usluga sustava zdravstvene i socijalne skrbi na regionalnoj i lokalnoj razini, pružanje podrške unaprjeđenje kvalitete života i održivom razvoju otoka, brdsko – planinskih i urbanih područja te povećanju atraktivnosti regija kroz teritorijalno brendiranje.

Osim navedenih dokumenata, *Strategija prekogranične destinacije zdravlja +Health* izrađena je u skladu sa sljedećim relevantnim dokumentima Republike Slovenije: *Strategijom razvoja Slovenije 2030.*, *Resolucijom o nacionalnom planu zdravstvenega varstva 2016. – 2025. "Skupaj za družbo zdravlja"* i dokumentom Ministarstva za zdravje Republike Slovenije pod nazivom *Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020.* kao i ostalim strateškim dokumentima Republike Slovenije koji se temelje na *Direktivi 2011/24/EU o pravica pacijenata pri čezmejnem zdravstvenem varstvu.*

Bitan preduvjet za postavljanje dostižnih strateških razvojnih ciljeva je zajednički pristup koji prepoznaje vlastite snage i slabosti s jedne strane te uočava mogućnosti i ograničenja u okruženju s druge. Poseban naglasak stavlja se na zajednički pristup u rješavanju općih prekograničnih izazova na području zdravstva prekograničnog područja, zajedničkom pristupu smanjivanju regionalnih nejednakosti i urbano-ruralne podjele obzirom na dostupnost službi i drugih dionika na području zdravstva i povezanih područja, zajedničkom pristupu u rješavanju definiranih izazova.

Pri izradi ove Strategije izrađena je SWOT analiza za područje Primorsko – goranske županije te Notranjsko – kraške regije i Jugovzhodne Slovenije s ciljem povezivanja ključnih strateških poruka svake pojedine lokalne jedinice.

/

Slovensko-hrvaško čezmejno sodelovanje že vrsto let podpirajo različni evropski in nacionalni finančni instrumenti ter vključuje različne mehanizme sodelovanja. Čezmejno sodelovanje poteka v skladu z Regulativo Evropske unije ter Strateškimi smernicami Evropske skupnosti za kohezijsko politiko. Osnovna podlaga za oblikovanje prednostnih nalog čezmejnega sodelovanja so bile strategije, sprejete v Lizboni (konkurenčnost) in Göteborgu (trajnost), nato *Nacionalni razvojni načrt in Nacionalni strateški referenčni okvir* Republike Slovenije ter *Okvir strateškega razvoja za obdobje 2006-2013 za Republiko Hrvaško*. Poleg omenjenega, sodelovanje med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo vključuje tudi *Sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju* v katerega so vključene občine in mesta ob državni meji. V okviru navedenega Sporazuma so zakonsko urejeni promet, prehod meje, dovoljenja in medsebojno sodelovanje med lokalnimi skupnostmi in gospodarskimi subjekti. Med drugim je urejeno prečkanje meja zdravstvenih poklicev, ki določa, da se lahko „zdravniki, veterinarji, babice in osebe podobnih poklicev brez izvoznih in uvoznih dovoljenj in brez carine ni

drugih dajatev in pristojbin prenašajo ali prevažajo iz enega obmejnega območja v drugo, instrumente in material, ki ga uporabljajo za pomoč, oz. za humanitarne namene. Ko je delo opravljeno, je treba instrumente in neuporabljen material vrniti v državo, iz katere so bili prineseni. "

Strategija čezmejne destinacije zdravja +Health temelji na strateškem načrtovanju, ki vključuje prednostna področja, strateške usmeritve, cilje in ukrepe, katerih glavni namen je izboljšanje čezmejnega sodelovanja med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo. S tem glavni načrt razvoja destinacije zdravja za obdobje 15 let daje osnovo za določanje standardov kakovosti destinacije zdravja, ustanovitev Čezmejnega centra odličnosti +Health, kar so obenem tudi opredeljeni strateški cilji. Strateško načrtovanje pomeni zasnovan pristop k opredeljevanju prihodnjih razvojnih ciljev z namenom doseganja kakovostnega, učinkovitega, dolgoročnega in trajnostnega razvoja določenega področja dejavnosti. Spremembe v družbeni, politični, gospodarski in demografski situaciji v Republici Hrvaški zahtevajo tudi prilagoditev zdravstvenega sistema vsem obstoječim spremembam, tj. potrebam prebivalstva, in je nujno odpirati nove možnosti za razvoj. Z vstopom Republike Hrvaške v Evropsko unijo, čeprav je deklarativno navedeno, da vsaka država članica svobodno sprejme odločitve o zdravstveni politiki v skladu z državnim okvirom države, je treba načrtovati tudi nadaljnji razvoj v že obstoječi sistem vrednosti, ki vključuje pravico vseh državljanov do enakih visokih standardov in enakosti pri dostopu do zdravstvenega varstva.

Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe, ima Evropska unija, v skladu s 168. čl., pravno obveznost, da pri opredelitvi in izvajanju vseh politik in dejavnosti Unije zagotovi visoko raven varovanja zdravja ljudi. Pomembnost strateškega načrtovanja je Republika Hrvaška priznala s sprejetjem *"Nacionalne strategije za razvoj zdravstva 2012 - 2020"*. Posledično tudi Primorsko - goranska županija priznava pomembnost strateškega načrtovanja zdravja ter uvaja svoj strateški dokument *"Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko - goranske županije 2013 - 2020"*, ki opredeljuje strateški koncept razvoja zdravstvenega sektorja. Županijska *Strategija razvoja zdravstvene industrije* se v enem segmentu opira tudi na vizijo posameznih zdravstvenih zavodov kot tudi na ločene strateške usmeritve za razvoj posamezne institucije, upravni organi teh institucij pa imajo na voljo omejena sredstva in potrebo po podpori z dobro zastavljeno strategijo razvoja zdravstva in zdravstvenega varstva.

Glede na to, da je osnova za strateško načrtovanje priznavanje in usklajevanje razvojnih prioritetenih smernic in ukrepov na mednarodni in nacionalni ravni, *Strategija čezmejne destinacije zdravja* je v skladu z Operativnim programom za Konkurenčnost in kohezijo 2014-2020 (OPKK), Operativnim programom Učinkoviti človeški viri 2014. - 2020 (OPULJP) in Strategijo regionalnega razvoja Republike Hrvaške za obdobje do konca leta 2020.

Strateški cilj 2. *Strategije čezmejne destinacije zdravja* je v skladu s specifičnim ciljem *izboljšanja dostopa do primarnega in nujnega zdravstvenega varstva, s poudarkom na oddaljena in deprivirana območja*, ki se nahajajo znotraj prednostne osi *Socialna vključenost in zdravje* Operativnega programa Konkurenčnost in kohezija 2014–2020. Glavni cilj navedene osi je izboljšati življenjske razmere socialno izključenih oseb in ranljivih skupin. To neposredno vključuje obnovo in izgradnjo socialne javne infrastrukture, da bi zmanjšali

revščino in ustvarili ravnovesje med lokalnim in regionalnim dostopom do javnih storitev ter izboljšanje učinkovitost zagotavljanja zdravstvenega varstva.

Tudi v okviru Operativnega programa za konkurenčnost in kohezijo 2014–2020 je cilj *Izboljšanje dostopnosti, uporabe in kakovosti informacijskih in komunikacijskih tehnologij*, za katere je opredeljen ukrep *Krepitev aplikacij informacijskih in komunikacijskih tehnologij za e-upravo, e-učenje, e-vključenost, e-kulturo in e-zdravje*. Strateški cilj 5. *Strategije čezmejne destinacije zdravja*, ki si prizadeva povečati uporabo razpoložljivih virov informacijske tehnologije in povečati obveščenost lokalnih prebivalcev in turistov, je v skladu z navedenim ukrepom.

V okviru Evropskega socialnega sklada se izvaja Operativni program Učinkoviti človeški viri 2014–2016, v okviru katerega je opredeljena prednostna os *Socialno vključevanje*. Cilji prednostne osi so zagotavljanje podpore socialno ranljivim skupinam, izboljšanje kakovosti obstoječih socialnih storitev v skupnosti ter razvoj novih in izboljšanje zaposlitvenih možnosti. V okviru omenjene prednostne osi je opredeljen specifični cilj *Trajnostno izboljšanje dostopa do zdravstvenega varstva v nerazvitih območjih tudi za ranljive skupine ter spodbujanje zdravja*. Strateški cilji 1, 3 in 4 *Strategije čezmejne destinacije zdravja*, ki si prizadevajo za vpliv na krepitev partnerstva med javnimi in zasebnimi ustanovami na področju zdravstva, civilne družbe in medijev, nato spodbujanje krepitev preventivnih dejavnosti in obveščanja prebivalstva ter izobrazbe prebivalcev o pomenu intervencij v zdravstvu kot tudi vzpostaviti medgeneracijsko sodelovanje v skladu z navedenim specifičnim ciljem Operativnega programa Učinkoviti človeški viri 2014–2020.

V skladu z *Zakonom o regionalnem razvoju Republike Hrvaške* je bila leta 2020 sprejeta *Strategija regionalnega razvoja Republike Hrvaške za obdobje do konca leta 2020*. Navedena strategija je temeljni planski dokument politike regionalnega razvoja, ki določa cilje in prioritete regionalnega razvoja Republike Hrvaške ter način njihovega uresničevanja, področja z razvojnimi posebnostmi ter odnos med dejavnostmi organov državne uprave in drugimi udeleženci regionalnega razvoja, ki so vključeni v izvajanje Strategije.

Strateški cilji, opredeljeni v *Strategiji čezmejne destinacije zdravja*, so v skladu s prednostnimi področji in ukrepi, opredeljenimi s *Strategijo regionalnega razvoja Republike Hrvaške za obdobje do konca leta 2020*, ki se nanašajo na dvig ravni znanja in sposobnosti za izboljšanje kakovosti življenja, izboljšanje storitev sistemov zdravstvenega in socialnega varstva na regionalni in lokalni ravni, zagotavljanje podpore izboljšanju kakovosti življenja in trajnostnem razvoju otokov, gorskih in hribovitih območij ter urbanih območij kot tudi povečanju privlačnost regije s pomočjo teritorialne blagovne znamke.

Poleg navedenih dokumentov, je *Strategija čezmejne destinacije zdravja +Health* izdelana v skladu s sledječimi relevantnimi dokumenti Republike Slovenije: *Strategijo razvoja Slovenije 2030*, *Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 – 2025 "Skupaj za družbo zdravja"* in dokumentom Ministrstva za zdravje Republike Slovenije pod nazivom *Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020*, kot tudi drugimi strateškimi dokumenti Republike Slovenije, ki temeljijo na *Direktivi 2011/24/EU o pravicah pacientov pri čezmejnem zdravstvenem varstvu*.

Bistveni predpogoj za doseganje dosegljivih strateških razvojnih ciljev je skupen pristop, ki na eni strani priznava lastne prednosti in slabosti, na drugi pa vidi priložnosti in omejitve v okolju. Poseben poudarek je na skupnem pristopu k reševanju splošnih čezmejnih izzivov na področju zdravstva čezmejnega področja, skupnemu pristopu k zmanjševanju regionalnih neenakosti in urbano-podeželski razdelitvi glede na razpoložljivost služb in drugih deležnikov na področju zdravstva in s tem povezanih področij, skupnem pristopu k reševanju opredeljenih izzivov.

Analiza SWOT za Primorsko – goransko županijo in Notranjsko - kraško regijo in Jugovzhodno Slovenijo je bila razvita pri pripravi te Strategije, s ciljem povezovanja ključnih strateških sporočil vsake posamezne lokalne enote.

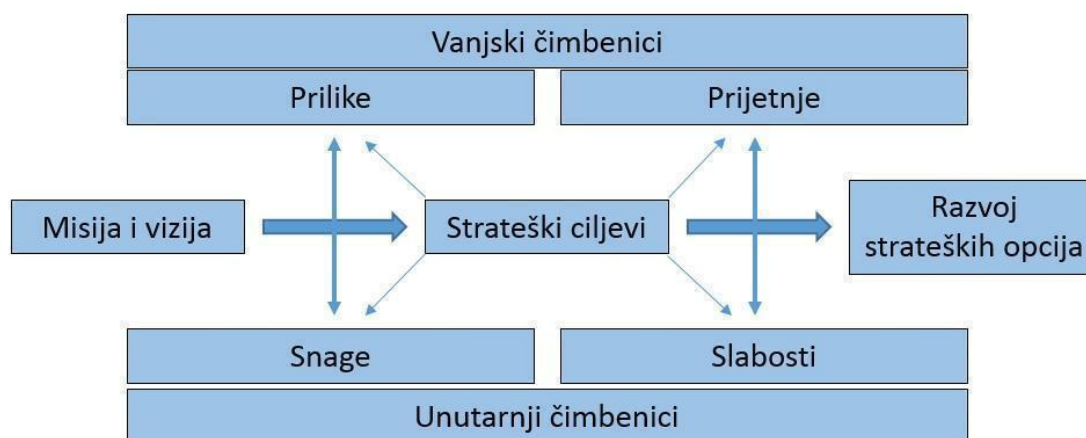
2. Izrada strategije, okvir, pojmovi i važnost strateškog planiranja / Izdelava strategije, okvir, pojmi in pomen strateškega načrtovanja

Strateško planiranje omogućava bolje usmjeravanje organizacije ili institucije, veću fleksibilnost i bolju koordinaciju rada pri čemu se stvara mogućnost spoznaje vlastitog okruženja odgovornosti i obveza te ostvarivanja zacrtanih ciljeva u što većem opsegu i na dulji rok¹. Svaka organizacija ili institucija provodi proces planiranja kako bi definirala strategiju usklađenu s vanjskim i unutarnjim uvjetima. Analiza okruženja, odnosno okoline podrazumijeva istraživanje svih važnijih karakteristika, kako vanjskog, tako i unutarnjeg okruženja sa svrhom identifikacije strateških čimbenika ⁷.

Strateško planiranje obuhvaća tri ključna pitanja:

- Gdje smo sada?
- Gdje želimo ići?
- Kako to ostvariti?

Slika 1. Oblikovanje strategije⁷

Kroz proces strateškog planiranja organizacija utvrđuje svoje ciljeve, prioritete i strategije, te definira mjere za procjenu uspješnosti ostvarenja tih ciljeva. Prema tome, strateški plan predstavlja integrirani skup strateških i operativnih ciljeva i aktivnosti, koji su potrebni kako bi se u budućnosti ostvario željeni rezultat (često definiran kao „misija”, odnosno „vizija” organizacije).²

¹Novak M, Metodološki pristup izrade strateškog plana, Sveučilište Sjever, 2016.

²Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u Bosni i Hercegovini, str. 12.

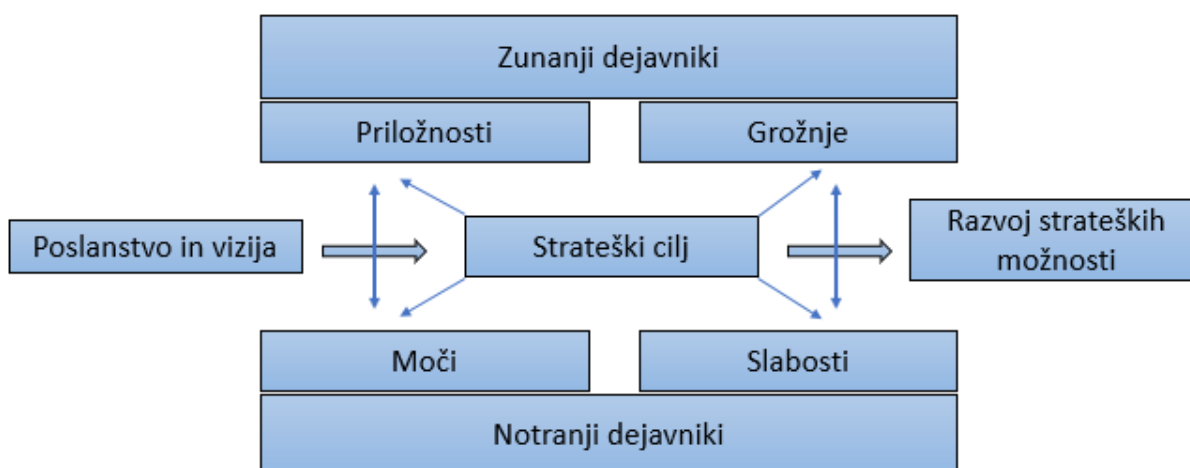
/

Strateško načrtovanje omogoča boljšo usmeritev organizacije ali institucije, večjo fleksibilnost in boljše usklajevanje dela, pri čemer se ustvarja priložnost za odkrivanje lastnega okolja odgovornosti in obveznosti ter doseganje zastavljenih ciljev v čim večjem obsegu in na daljši rok. Vsaka organizacija ali institucija izvaja proces načrtovanja za opredelitev strategije, usklajene z zunanjimi in notranjimi pogoji. Analiza okolja ali okolice vključuje preučevanje vseh pomembnih značilnosti zunanjega in notranjega okolja z namenom identifikacije strateških dejavnikov ⁷.

Strateško načrtovanje zajema tri ključna vprašanja:

- Kje smo zdaj?
- Kje želimo iti?
- Kako to doseči?

Slika 1. Oblikovanje strategije ⁷

Skozi proces strateškega načrtovanja organizacija določa svoje cilje, prednostne naloge in strategije ter opredeli ukrepe za ocenjevanje uspešnosti teh ciljev. Strateški načrt torej predstavlja celovit niz strateških in operativnih ciljev in dejavnosti, ki so potrebne za doseganje zelenega rezultata v prihodnosti (pogosto opredeljen kot "poslanstvo" ali "vizija" organizacije).

¹ Metodološki pristop k oblikovanju strateškega načrta, Univerza Sever, 2016

² Razvojni program Združenih narodov (UNDP) v Bosni in Hercegovini, str. 12.

3. Prikaz stanja

3.1. Obilježja prekograničnog područja / Značilnosti čezmejnega območja

Pojam prekograničnih područja podrazumijeva posebnu vrstu perifernih područja u kojima na gospodarski i društveni život izravno utječe blizina međunarodne granice. Hrvatska je, s obzirom na oblik državnog teritorija, zemlja s velikim udjelom rubnih, tzv. perifernih područja (u društveno – gospodarskom i kulturnom smislu). To su većinom ruralni krajevi malobrojnog i uglavnom starijeg stanovništva, zahvaćeni depopulacijom, krajevi malih naselja, oskudnih društvenih događaja i utjecaja³.

Ukupna duljina kopnenih granica Republike Hrvatske iznosi 2.374,9 km⁴. Tako duga granica posljedica je specifičnog oblika državnog teritorija, čemu svjedoči i podatak da bi krug iste površine imao opseg od oko 843 km. Oko 70% teritorija je u graničnoj zoni, tj. unutar pojasa širokog 25 km od međunarodne granice. Sukladno tome, gotovo cijeli državni teritorij mogao bi se smatrati pograničnim područjem.

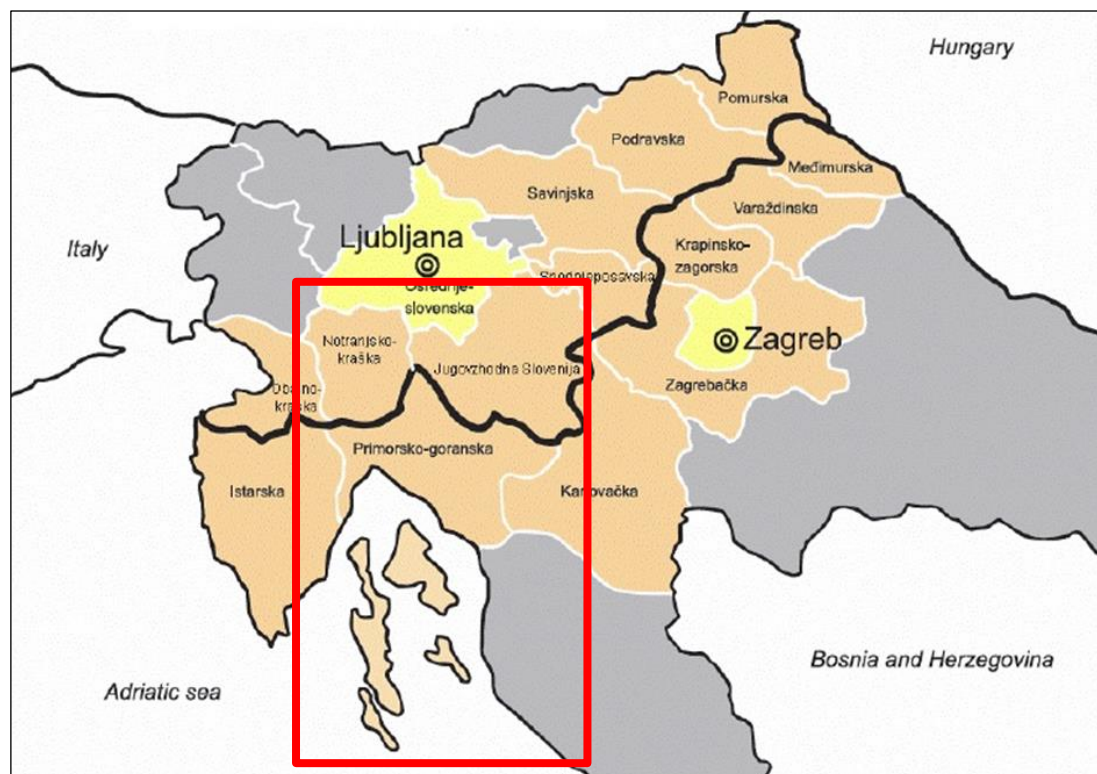
Obzirom na geografski položaj, područje državne granice između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, koje nadzire granična policija Policijske uprave Primorsko – goranske Rijeka, je državna granica sa Republikom Slovenijom u dužini od 185,5 km, granična crta na moru u dužini od 25,5 NM te državna granica na zračnoj luci Rijeka i zračnom pristaništu Mali Lošinj. Granična crta proteže se duž gradova: Čabar, Delnice i Vrbovsko te općina: Matulji, Klana i Brod Moravice.

U okviru projekta +Health ispitivano područje uključuje Primorsko – goransku županiju u Republici Hrvatskoj te Primorsko – notranjsku regiju i Jugovzhodnu Sloveniju u Republici Sloveniji. Navedeno područje obuhvaća površinu od 7.719 km² (Slika 2.).

³ Lay, V. (1998.): Teorijske, društvene i političke neprilike s periferijom, u: Duge sjene periferije – prinos revitalizaciji hrvatskog ruba

⁴ Statistički ljetopis, 2012.

Slika 2. Ispitivano područje Primorsko – goranske županije te Primorsko – notranjske regije i Jugovzhodne Slovenije

Izvor: Operativni program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska 2007. – 2013.

Ispitivano područje odlikuje se različitim topografskim i klimatskim karakteristikama, kao i strukturom naselja te gospodarskim prilikama. Obalni dio Primorsko – goranske županije pripada regiji u kojoj prevladava mediteranska klima, čije su glavne prirodne jedinice Primorje te kvarnerski otoci Krk, Cres, Lošinj i Rab. Regiju obilježava izmjena krša (krški plato s brojnim površinskim i podzemnim krškim reljefnim obilježjima) i fliškog (brdovita područja i riječne doline) terena. Na tom se području nalazi jedna od dvije najsjevernije luke na Jadranu, luka Rijeka, koja je, uz Kopar, najbliža središnjoj Europi.

Glavna geografska obilježja Notranjsko – kraške regije i Jugovzhodne Slovenije te dijelova Primorsko – goranske županije (Gorski kotar) su krški reljef i sustav podzemnih voda oblikovan u karbonatnim geološkim strukturama i izraženom zemljopisnom smjeru SZ-SI. Područje obilježava vlažna subkontinentalna klima s uobičajenim niskim zimskim temperaturama. Raspršena naselja svojstvena su za ovu regiju; stanovništvo je koncentrirano samo u većim urbanim centrima (Postojna, Cerknica, Kočevje, Metlika, Slunj, Delnice), koji su ujedno i središta zapošljavanja. Visoki krški platoi predstavljaju prirodne prepreke, stoga se glavni prekogranični prijevozni pravci protežu uz doline između planinskih hrptova. Kulturna dobra čine bogata graditeljska i povijesna baština, kao i istaknuta kulturološka raznolikost područja. Prevladavajuće gospodarske grane su šumarstvo, drvna industrija, prijevoz, turizam i lov.

Općenito, smanjenje broja stanovnika i starenje populacije glavna su demografska obilježja čitavog ispitivanog područja. Demografska su kretanja povoljnija u urbanim centrima u kojima se broj stanovnika povećava, no ipak prvenstveno zbog migracija iz perifernih područja, a ne zbog prirodnog rasta. Navedena negativna demografska kretanja postupno oslabljuju lokalne razvojne potencijale. Najslabije naseljena područja u Sloveniji su upravo područja Notranjsko – kraške i Jugovzhodna Slovenije (jugoistočna Slovenija). Najveća koncentracija stanovništva Primorsko – goranske županije smještena je na obali, odnosno u urbanim sredinama, dok je zaleđe slabije naseljeno.

Podaci o prirodnim kretanjima stanovništva pokazuju da je stopa smrtnosti veća od stope novorođenih. Navedene migracije uključuju prvenstveno mlađe stanovništvo koje odlazi iz ruralnih i pograničnih područja u gradove, ostavljajući ruralna područja naseljena pretežito starijim naraštajem zbog čega je prirodna reprodukcija stanovništva gotovo nemoguća.

Ispitivano područje suočava se s brojnim različitostima u gospodarskom razvoju i mogućnostima zapošljavanja. S jedne strane, postoje područja (urbane sredine) s visokorazvijenim uslužnim djelatnostima, a često i snažnim industrijskim sektorom. S druge strane, ruralne sredine na pograničnom području nedovoljno su razvijene. U nekim dijelovima spomenutih regija ne postoji dovoljan broj poduzetnika s poslovnim duhom, moderna tehnologija, usmjerenost prema izvozu, inovativnost i partnerstvo s razvojno – istraživačkim organizacijama. Zbog toga je stopa nezaposlenosti u ruralnim područjima visoka i izražena među mlađom populacijom. Nedostatak mogućnosti zapošljavanja porastao je iseljavanjem ruralnog stanovništva i odlaskom stručnjaka u glavne gradove.

Prednosti ispitivanog područja za poboljšavanje gospodarskoga razvoja su zemljopisni položaj, dugotrajna gospodarska suradnja i upoznatost sa susjednim jezikom, kulturom i mentalitetom. Ovo područje ima potencijal za zajedničko privlačenje stranih ulagača i razmjenu podataka i iskustava poduzetnika o potencijalnim tržištima EU – a jačanjem poslovne prekogranične suradnje i razvojem novih proizvoda. Nadalje, ono posjeduje bogatu kulturnu baštinu, raznolik krajolik i dobre prirodne uvjete za raznovrsnu poljoprivrednu proizvodnju. Razvoj integrirane kulture, turizma i poljoprivrednih proizvoda i njihovo zajedničko promicanje i oglašavanje nude dobre mogućnosti za razvoj gospodarstva u ovome području u budućnosti.

Stanovnici ispitivanog područja Primorsko – goranske županije prvenstveno koriste usluge primarne zdravstvene zaštite koje su im dostupne u mjestu prebivališta, dok im u određenim dijelovima županije (pretežno ruralnim i udaljenim područjima) nedostaju specijalističke usluge koje nisu pokriven primarnom zdravstvenom zaštitom (ginekologija, pedijatrija, kardiologija). Preko 50% ispitanika se izjasnilo da im je liječnik specijalist predaleko i da im to iziskuje visoke financijske troškove. Slična je situacija i u susjednoj Republici Sloveniji gdje se isti problemi javljaju kod više od 40% ispitanika. Nedostupnost ambulantne njege i rehabilitacije u domovima ili toplicama također predstavlja problem među ispitanicima u Republici Hrvatskoj dok ispitanici iz Republike Slovenije izjavljuju da nemaju problema s nedostupnošću navedenih zdravstvenih usluga. Iako stanovnici ispitivanog područja Republike Hrvatske nailaze na prethodno spomenute probleme, njih 84% je reklo da je zadovoljno sa svojim životom te preko 60% njih smatra da ima kontrolu nad svojim životom.

Istraživanje potreba krajnjih korisnika na promatranom području obje države temelj je za sljedeće faze projekta, ponajprije za pripremu *Strategije prekogranične destinacije zdravlja* te za određivanje standarda kvalitete destinacije zdravlja koji bi dugoročno pridonio smanjivanju nejednakosti, promociji boljih životnih uvjeta i veće kvalitete života svim skupinama građana određene regije, kao i sigurnijim i dostupnijim turističkim destinacijama za turiste/goste područja.

/

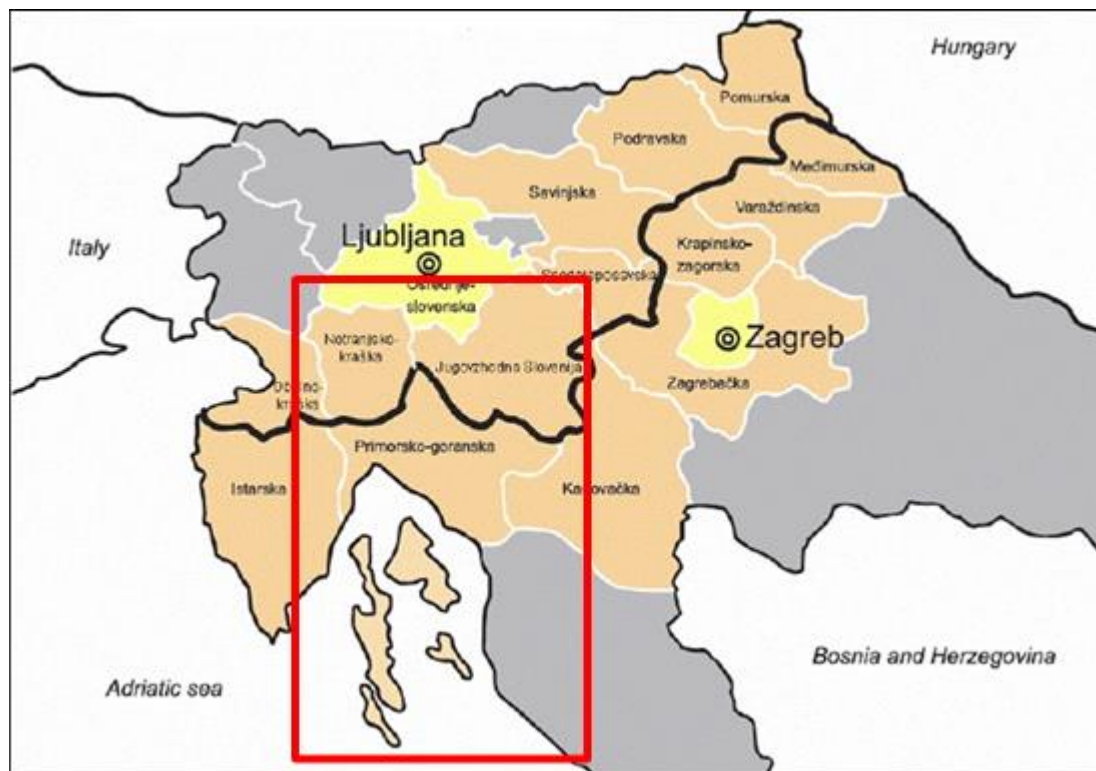
Pojem čezmejnih območij uključuje posebno vrsto obrobni območij, kjer na gospodarsko in družbeno življenje neposredno vpliva bližina mednarodne meje. Hrvaška je glede na obliko državnega ozemlja država z velikim deležem mejnih, ti. obrobni območij (socialno-ekonomski in kulturno). To so večinoma podeželska območja maloštevilnega in predvsem starejšega prebivalstva, prizadeta z depopulacijo, mesta majhnih naselij, omejenih družabnih dogodkov in vplivov.

Skupna dolžina kopenskih meja Republike Hrvaške je 2.374,9 km. Tako dolga meja je posledica posebne oblike državnega ozemlja, kar dokazuje dejstvo, da bi krog istega območja obsegal okoli 843 km. Približno 70 % ozemlja je v obmejnem območju, tj. znotraj 25-kilometrskega dela mednarodne meje. Skladno s tem se lahko skoraj celotno državno ozemlje šteje za obmejno območje.

Glede na geografski položaj je območje državne meje med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo, ki ga nadzira mejna policija Policijske uprave Primorsko-goranske Reka, državna meja z Republiko Slovenijo v dolžini 185,5 km, mejna črta na morju v dolžini 25,5 NM in državna meja na letališču Reka in pristanišču Mali Lošinj. Mejna črta se razprostira vzdolž mest Čabar, Delnice in Vrbovsko ter občin Matulji, Klana in Brod Moravice.

V okviru projekta +Health obravnavano območje vključuje Primorsko-goransko županijo v Republici Hrvaški ter Primorsko-notranjsko regijo in Jugovzhodno Slovenijo v Republici Sloveniji. To območje pokriva površino 7.719 km² (Slika 2).

Slika 2. Preiskovano območje Primorsko – goranske županije ter Primorsko – notranjske regije in Jugovzhodne Slovenije

Vir: Operativni program čezmejnega sodelovanja Slovenija - Hrvaška 2007 – 2013

Za preiskovano območje so značilne različne topografske in podnebne značilnosti ter struktura naselij in gospodarske priložnosti. Obalni del Primorsko-goranske županije pripada regiji, kjer prevladuje sredozemsko podnebje, katerega glavne naravne enote so Primorje in kvarnerski otoki Krk, Cres, Lošinj in Rab. Regijo zaznamuje izmenjava krasa (kraška planota s številnimi površinskimi in podzemnimi kraškimi reliefnimi značilnostmi) in flišnega (gorata področja in rečne doline) terena. Na tem območju je eno od najsevernejših pristanišč na Jadranu, pristanišče Reka, ki je poleg Kopra najbližje srednji Evropi.

Glavne geografske značilnosti Notranjsko-kraške regije in Jugovzhodne Slovenije ter delov Primorsko-goranske županije (Gorski kotar) so kraški relief in sistem podzemnih voda, ki je oblikovan v karbonatnih geoloških strukturah in izražena geografska smer SZ - SV. Za območje je značilno vlažno subkontinentalno podnebje z običajnimi nizkimi zimskimi temperaturami. Razpršena naselja so specifični del te regije; prebivalstvo je zgoščeno le v večjih mestnih središčih (Postojna, Cerknica, Kočevje, Metlika, Slunj, Delnice), ki so tudi središča zaposlovanja. Visoke kraške planote predstavljajo naravne ovire, zato se glavne čezmejne prometne poti raztezajo po dolinah med gorskimi grebeni. Kulturna dediščina je sestavljena iz bogate

gradbeniške in zgodovinske dediščine ter izrazite kulturne raznolikosti območja. Prevladujoči gospodarski sektorji so gozdarstvo, lesna industrija, prevoz, turizem in lov.

Na splošno sta upad števila prebivalcev in staranje populacije glavne demografske značilnosti celotnega preiskovanega območja. Demografska gibanja so ugodnejša v urbanih središčih, kjer se število prebivalcev povečuje, predvsem pa zaradi migracij iz obrobni območij, ne zaradi naravne rasti. Ti negativni demografski trendi postopoma slabijo lokalne razvojne potenciale. Najmanj gosto poseljena območja v Sloveniji so prav območja Notranjsko - kraške in Jugovzhodna Slovenija (jugovzhodna Slovenija). Najvišja koncentracija prebivalcev Primorsko-goranske županije se nahaja na obali, tj. v mestnih območjih, medtem ko je zaledje manj naseljeno.

Podatki o naravnih populacijskih trendih kažejo, da je stopnja umrljivosti višja od stopnje novorojenih. Te migracije vključujejo predvsem mlajšo populacijo, ki zapušča podeželska in obmejna območja in se izseljuje v mesta, podeželska območja pa ostajajo naseljena predvsem s starejšo populacijo, zaradi česar je naravna reprodukcija prebivalstva skoraj nemogoča.

Preiskovano območje se sooča s številnimi razlikami v gospodarskem razvoju in zaposlitvenih možnostih. Po eni strani obstajajo območja (urbana okolja) z dobro razvitimi storitvenimi dejavnostmi in pogosto močnim industrijskim sektorjem. Po drugi strani pa so podeželska območja na obmejnem območju nerazvita. V nekaterih delih omenjenih regij ni dovolj podjetnikov s poslovnim duhom, sodobna tehnologija, izvozna usmerjenost, inovativnost in partnerstvo z raziskovalnimi in razvojnimi organizacijami. Zato je stopnja brezposelnosti na podeželskih območjih visoka in izražena pri mlajši populaciji. Pomanjkanje zaposlitvenih možnosti se je povečalo z izseljevanjem podeželskega prebivalstva in odhodom strokovnjakov v glavna mesta.

Prednosti preiskovanega območja za izboljšanje gospodarskega razvoja so geografski položaj, dolgoročno gospodarsko sodelovanje in poznavanje sosednjih jezikov, kulture in mentalitete. To področje ima potencial za skupno privabljanje tujih vlagateljev in izmenjavo podatkov ter podjetniških izkušenj na potencialnih trgih EU s krepitvijo poslovnega čezmejnega sodelovanja in razvojem novih izdelkov.

Poleg tega ima bogato kulturno dediščino, raznoliko pokrajino in dobre naravne pogoje za raznoliko kmetijsko proizvodnjo. Razvoj integrirane kulture, turizma in kmetijskih izdelkov ter njihova skupna promocija in oglaševanje nudita dobre priložnosti za razvoj gospodarstva na tem področju v prihodnosti.

Prebivalci preiskovanega območja Primorsko-goranske županije uporabljajo predvsem storitve primarnega zdravstvenega varstva, ki so na voljo v kraju njihovega prebivališča, medtem ko jim v nekaterih delih županije (predvsem na podeželju in v oddaljenih območjih) primanjkuje specializiranih storitev, ki niso zajete v primarnem zdravstvenem varstvu (ginekologija, pediatrija, kardiologija). Več kot 50 % anketirancev je izjavilo, da je njihov zdravnik preveč oddaljen in da jim to pomeni visoke finančne stroške. Podobne razmere so prisotne tudi v sosednji Republiki Sloveniji, kjer se enake težave pojavljajo pri več kot 40 % anketirancev. Nedostopnost ambulantne oskrbe in rehabilitacije v domovih ali zdraviliščih je problem tudi med anketiranci v Republiki Hrvaški, medtem ko anketiranci iz Republike Slovenije navajajo, da nimajo težav z nedostopnostjo takšnih zdravstvenih storitev. Čeprav se prebivalci preiskovanega območja Republike Hrvaške srečujejo z

omenjenimi težavami, jih je 84 % izjavilo, da so zadovoljni s svojim življenjem in več kot 60 % jih meni, da imajo kontrolo nad svojim življenjem.

Raziskovanje potreb končnih uporabnikov na opazovanem območju obeh držav je osnova za naslednje faze projekta, predvsem za pripravo Strategije čezmejne destinacije zdravja in za določanje standardov kakovosti destinacije zdravja, ki bi dolgoročno prispevali k zmanjšanju neenakosti, promociji boljših življenjskih pogojev in višji kakovosti življenja za vse skupine državljanov posamezne regije, ter varnejšim in dostopnejšim turističnim destinacijam za turiste/goste območja.

4. SWOT analiza

SWOT analiza je kvalitativna analitička metoda koja kroz četiri segmenta, snage, slabosti, prilike i prijetnje nastoji prikazati trenutno stanje i vrednovati resursne sposobnosti te nedostatke određene promatrane situacije ili područja. Služi za strateško planiranje i za evaluaciju pozitivnih i negativnih faktora koji mogu utjecati na ostvarenje ciljeva. Fokusiranjem na ključne faktore koji utječu na razvoj pojedinog područja, SWOT analiza osigurava osnovicu za ispitivanje mogućnosti za poboljšanje i definiranje prioriteta koji će doprinijeti razvoju.

Tablica 1. Četiri segmenta SWOT analize

	SNAGE	SLABOSTI
Unutarnji	stanje i trendovi s pozitivnim predznakom ili utjecajem, a odnose se na zdravstvo ili pokazatelje zdravlja stanovništva.	stanje i trendovi s negativnim predznakom ili utjecajem, a odnose se na zdravstvo ili pokazatelje zdravlja stanovništva.
	PRILIKE	PRIJETNJE
Vanjski	stanje i trendovi koji se odnose na društveno, političko ili ekonomsko okruženje, a imaju pozitivan predznak ili utjecaj na zdravlje stanovništva ili zdravstveni sustav.	stanje i trendovi koji se odnose na društveno, političko ili ekonomsko okruženje, a imaju negativan predznak ili utjecaj na zdravlje stanovništva ili zdravstveni sustav.

Za razvoj pojedinog područja, od velike je važnosti obratiti pažnju na unutarnje i vanjske faktore. U tom se kontekstu ova analiza može definirati kao prikaz unutrašnjih snaga i slabosti pojedinog područja ili organizacije i vanjskih prilika i prijetnji s kojima se to isto područje ili organizacija susreću.

/

Analiza SWOT je kvalitativna analitička metoda, ki poskuša predstaviti trenutno stanje in ovrednotiti zmožnosti virov in slabosti posameznega opazovanega stanja ali območja s pomočjo štirih segmentov, prednosti, slabosti, priložnosti in grožnje. Služi strateškem načrtovanju in vrednotenju pozitivnih in negativnih

dejavnikov, ki lahko vplivajo na doseganje ciljev. Z osredotočanjem na ključne dejavnike, ki vplivajo na razvoj določenega območja, SWOT analiza zagotavlja osnovo za preučevanje možnosti za izboljšanje in opredelitev prednostnih nalog, ki bodo prispevale k razvoju.

Tabela 1. Štirje segmenti analize SWOT

	PREDNOSTI	SLABOSTI
Notranji	stanje in trendi s pozitivnim predznakom ali vplivom, ki se nanašajo na zdravstvo ali kazalnike zdravja prebivalstva.	stanje in trendi z negativnim predznakom ali vplivom, ki se nanašajo na zdravstvo ali kazalnike zdravja prebivalstva.
	PRILOŽNOSTI	GROŽNJE
Zunanji	stanje in trendi, ki se nanašajo na socialno, politično ali gospodarsko okolje, in imajo pozitiven predznak ali vpliv na zdravje prebivalstva ali zdravstveni sistem.	stanje in trendi, ki se nanašajo na socialno, politično ali gospodarsko okolje, in imajo negativen predznak ali vpliv na zdravje prebivalstva ali zdravstveni sistem.

Za razvoj določenega območja je zelo pomembno, da se posvetimo notranjim in zunanjim dejavnikom. V tem kontekstu lahko to analizo opredelimo kot prikaz notranjih moči in slabosti določenega območja ali organizacije ter zunanjih priložnosti in groženj, s katerimi se sooča to isto območje ali organizacija.

4.1. SWOT analiza prekograničnog područja / SWOT analiza čezmejnoga območja

S ciljem lakšeg razumijevanja te prikaza ključnih komponenti razvoja analiziranog područja, izradila se zajednička SWOT analiza za Primorsko – goransku županiju u Republici Hrvatskoj i Primorsko – notranjsku regiju i Jugovzhodnu Sloveniju u Republici Sloveniji.

Osnovna svrha SWOT analize je stvaranje okvira za definiranje strateških problema čijom će se analizom utvrditi strateški razvojni pravci i ciljevi te će se definirati aktivnosti koje će omogućiti dostizanje zadanih ciljeva. U konačnici, izradit će se *Akcijski plan prekogranične destinacije zdravlja* koji će se temeljiti na prethodno navedenim strateškim ciljevima i aktivnostima.

Tablica 2. Unutarnji faktori, snage i slabosti projektnog područja

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - kompetentno zdravstveno osoblje i njihova prilagodba zahtjevnom terenu, prvenstveno liječnika obiteljske medicine i patronažnih sestara te predanost i angažman zdravstvenih djelatnika u provedbi zdravstvene skrbi - dugogodišnja upućenost liječnika u zdravstveno stanje populacije u ruralnim sredinama Primorsko – goranske županije - dugoročno planiranje ljudskih resursa prema potrebama stanovništva u Republici Sloveniji - postojanje sustava gerontodomaćica za brigu o stanovnicima u Republici Hrvatskoj - dobra suradnja između zdravstvenih i obrazovnih institucija te gradova i općina - dobra suradnja zdravstvenih ustanova s lokalnim tvrtkama i nevladinim organizacijama u urbanim sredinama pograničnog područja - dostatan broj zdravstvenih i socijalnih ustanova u urbanim sredinama pograničnog područja - dobrosusjedski odnosi između stanovnika pograničnog područja - pravovremeno postavljanje dijagnoze i kvalitetna zdravstvena skrb na razini primarne zdravstvene zaštite u Republici Sloveniji 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak specijalista i osposobljenog zdravstvenog kadra u ruralnim sredinama Primorsko – goranske županije i Primorsko – notranjske regije te Jugovzhodne Slovenije - nekvalitetna zdravstvena zaštita na sekundarnoj razini kao posljedica nedovoljnog broja zdravstvenog kadra - nedostatak nezdravstvenog kadra, prvenstveno logopeda i pedagoga - opterećenje zdravstvenog kadra u ruralnim sredinama - nepostojanje strategije (politike) zapošljavanja u Primorsko – goranskoj županiji - nezadovoljstvo zaposlenih zdravstvenim sustavom - ukidanje dijalize u Delnicama (Primorsko – goranska županija) - razvojni zaostaci u bolnicama (loša infrastruktura) - nedovoljan broj službenih vozila za liječnike i patronažne sestre u ruralnim sredinama Primorsko – goranske županije - nepostojanje odgovarajuće opreme (holter i ergometar) - nedostatak interdisciplinarnog pristupa u

<ul style="list-style-type: none"> - proširenje programa zdravstvene skrbi u Republici Sloveniji - postojanje referentnih ambulantni (RA) u svrhu rasterećenja liječnika u Republici Sloveniji - kvalitetna i pristupačna ponuda stomatoloških usluga u Republici Hrvatskoj - preventivni stomatološki pregledi u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj - otvaranje novog hitnog trakta u Novom mestu (Republika Slovenija) - dobra suradnja općina u pružanju Hitne medicinske pomoći u Republici Sloveniji - dobra organiziranost i ažurnost Hitne medicinske pomoći na pograničnom području - povećani broj aktivnosti u svrhu promocije i podizanja svjesnosti o mentalnom zdravlju - dobra organizacija i koordinacija provedbe preventivnih programa od strane Nastavnih zavoda za javno zdravstvo Republike Slovenije i Republike Hrvatske - veliki broj primarnih preventivnih programa koji se provode na više različitih lokacija - kvalitetna provedba i besplatno sudjelovanje u primarnim preventivnim programima - veliki broj edukacija u sklopu primarnih preventivnih programa - uspješnost provedbe preventivnih programa (npr. smanjenje raka vrata maternice za 50%) i dobar odaziv u urbanim sredinama u Republici Sloveniji - povećanje (financijskih) kapaciteta za redovne kontrole pacijenata oboljelih od raka na debelom crijevu (preventivni program SVIT) - nadopunjavanje sadržaja preventivnih programa prema potrebama stanovništva - odluka o zabrani konzumiranja alkohola na javnim mjestima 	<p>zdravstvenoj skrbi</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatna zdravstvena zaštita ugroženih skupina - rascjepkanost zdravstvenog sustava u Republici Sloveniji te nedostatak koordinacije - rješavanje društveno – ekonomskih problema koristeći resurse zdravstvenog sustava u Republici Sloveniji - niža razina dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite u ruralnim sredinama - nedostatak broja i vrsta zdravstveno – socijalnih ustanova u ruralnim sredinama Republike Slovenije s obzirom na porast potreba stanovništva - nedovoljna uključenost prvih posrednika u pružanju hitne medicinske pomoći u Republici Sloveniji - nedovoljna svjesnost stanovništva o važnosti preventivnih programa - nedostatak komunikacije između administratora preventivnih programa na lokalnoj razini i koordinatora na nacionalnoj razini - nedovoljno definirana zdravstvena skrb starijih osoba (slovenskih državljana) u domovima za starije i nemoćne osobe u Republici Hrvatskoj - nepriznavanje putnih troškova stanovnicima Gorskog kotara za odlazak u Ogulin u svrhu dobivanja zdravstvene skrbi od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje - međumjesni prijevoz u gorskom dijelu Primorsko – goranske županije i na otocima (prometna nepovezanost, loša postojeća infrastruktura i nedovoljan broj autobusnih linija prema okolnim naseljima, mjestima i selima)
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - možnost boravka osoba starije životne dobi iz Republike Slovenije u domovima za starije i nemoćne osobe u Republici Hrvatskoj - primjeri dobre prakse zdravstvenog osiguranja za strane državljane u Republici Sloveniji - mogućnost edukacije medicinskog osoblja iz Republike Slovenije u Zagrebu i Rijeci - blizina Ogulina (male liste čekanja) i gorskog dijela Primorsko – goranske županije 	
---	--

/

Za lažje razumevanje ter prikaz ključnih sestavin razvoja analiziranega območja je bila razvita skupna SWOT analiza za Primorsko-goransko županijo v Republiki Hrvaški in Primorsko-notranjsko regijo in Jugovzhodno Slovenijo v Republiki Sloveniji.

Osnovni namen SWOT analize je ustvariti okvir za opredelitev strateških problemov. Z analizo problemov se bodo določile strateške razvojne smeri in cilji ter se bodo opredelile aktivnosti, ki bodo omogočile doseganje zastavljenih ciljev. V končni fazi bo vzpostavljen Akcijski načrt čezmejne destinacije zdravja, ki bo temeljil na zgoraj omenjenih strateških ciljih in aktivnostih.

Tabela 2. Notranji dejavniki, prednosti in slabosti projektnega območja

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - kompetentno medicinsko osebje in njihovo prilagajanje zahtevnemu terenu, predvsem zdravnikov družinske medicine in patronažnih medicinskih sester, ter predanost in angažiranost zdravstvenih delavcev pri izvajanju zdravstvene oskrbe - zdravnikovo dolgoletno poznavanje zdravstvenega stanje prebivalcev na podeželju Primorsko-goranske županije - dolgoročno načrtovanje človeških virov glede na potrebe prebivalstva v Republiki Sloveniji 	<ul style="list-style-type: none"> - pomanjkanje strokovnjakov in usposobljenih zdravstvenih delavcev na podeželju Primorsko-goranske in Primorsko-notranjske regije in Jugovzhodne Slovenije - slaba kakovost zdravstvenega varstva na sekundarni ravni zaradi nezadostnega števila zdravstvenega osebja - pomanjkanje zdravstvenega osebja, predvsem logopedov in pedagogov - obremenitev zdravstvenega osebja na podeželju - pomanjkanje strategije (politike) zaposlovanja v Primorsko – goranski županiji

<ul style="list-style-type: none"> - prisotnost sistema socialnih oskrbovalcev za skrb o prebivalcih v Republiki Hrvaški - dobro sodelovanje med zdravstvenimi in izobraževalnimi ustanovami ter mesti in občinami - dobro sodelovanje zdravstvenih ustanov z lokalnimi podjetji in nevladnimi organizacijami v urbanih središčih obmejnega območja - zadostno število zdravstvenih in socialnih ustanov v urbanih središčih obmejnega območja - dobri sosedski odnosi med prebivalci obmejnega območja - pravočasno diagnosticiranje in kakovostna zdravstvena oskrba na ravni primarnega zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji - razširitev programa zdravstvene oskrbe v Republiki Sloveniji - obstoj referenčne ambulante (RA) za razbremenitev zdravnikov v Republiki Sloveniji - kakovostna in cenovno ugodna ponudba zobozdravstvenih storitev v Republiki Hrvaški - preventivni zobozdravstveni pregledi v osnovnih šolah v Republiki Hrvaški - odprtje novega urgentnega trakta v Novem mestu (Republika Slovenija) - dobro sodelovanje občin pri zagotavljanju Nujne medicinske pomoči v Republiki Sloveniji - dobra organizacija in pravočasnost Nujne medicinske pomoči na obmejnem območju - večje število dejavnosti za promocijo in ozaveščanje o duševnem zdravju - dobra organizacija in koordinacija izvajanja preventivnih programov s strani Izobraževalnih zavodov za javno zdravstvo Republike Slovenije in Republike Hrvaške - veliko število primarnih preventivnih programov, ki se izvajajo na več različnih lokacijah - kakovostno izvajanje in brezplačno sodelovanje v primarnih preventivnih programih 	<ul style="list-style-type: none"> - nezadovoljstvo zaposlenih z zdravstvenim sistemom - ukinitvev dialize v Delnicah (Primorsko-goranska županija) - razvojni zaostanki v bolnišnicah (slaba infrastruktura) - nezadostno število uradnih vozil za zdravnike in medicinske sestre na podeželju Primorsko-goranske županije - pomanjkanje ustrezne opreme (holter in ergometer) - pomanjkanje interdisciplinarnega pristopa v zdravstveni oskrbi - neustrezno zdravstveno varstvo ranljivih skupin - razdrobljenost zdravstvenega sistema v Republiki Sloveniji in pomanjkanje koordinacije - reševanje socialno – ekonomskih problemov z uporabo zdravstvenih virov v Republiki Sloveniji - nižja stopnja razpoložljivosti in kakovosti zdravstvenega varstva v podeželskih okoljih - pomanjkanje števila in vrst zdravstvenih in socialnih ustanov na podeželskih območjih Republike Slovenije zaradi povečanja potreb prebivalstva - nezadostna vključenost prvih posrednikov pri zagotavljanju nujne medicinske pomoči v Republiki Sloveniji - nezadostna ozaveščenost prebivalstva o pomenu preventivnih programov - pomanjkanje komunikacije med skrbniki preventivnih programov na lokalni ravni in koordinatorji na nacionalni ravni - nezadostno opredeljena zdravstvena oskrba starejših oseb (slovenskih državljanov) v domovih za starejše in nemočne osebe v Republiki Hrvaški - nepriznavanje potnih stroškov rezidentom Gorskega kotarja za odhod v Ogulin z namenom
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - veliko število izobraževanj v okviru primarnih preventivnih programov - uspešnost izvedbe preventivnih programov (npr. zmanjšanje raka materničnega vratu za 50 %) in dober odziv v urbanih središčih v Republiki Sloveniji - povečanje (finančnih) zmogljivosti za redno kontrolo bolnikov z rakom debelega črevesa (preventivni program SVIT) - dopolnitev vsebine preventivnih programov glede na potrebe prebivalstva - odločitev o prepovedi uživanja alkohola na javnih mestih - možnost bivanja starejših oseb iz Republike Slovenije v domovih za starejše in nemočne osebe v Republiki Hrvaški - primeri dobre prakse zdravstvenega zavarovanja za tujce v Republiki Sloveniji - možnost izobraževanja medicinskega osebja iz Republike Slovenije v Zagrebu in na Reki - bližina Ogulina (manjše čakalne liste) in gorskega dela Primorsko-goranske županije 	<ul style="list-style-type: none"> pridobitve zdravstvene oskrbe s strani Hrvaškega zavoda za zdravstveno zavarovanje - medkrajevni prevoz v gorskem delu Primorsko – goranske županije in na otokih (prometna nepovezanost, slaba obstoječa infrastruktura in nezadostno število avtobusnih linij do okoliških naselij, krajev in vasi)
---	--

Tablica 3. Prilike i prijetnje kao vanjski faktori SWOT analize

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - uspostava prekogranične suradnje u području zdravstva na pograničnom području - multidisciplinarni pristup u prijenosu znanja i dobrih praksi između zdravstvenih sustava dviju država - rješavanje problema nedostatka medicinskog osoblja putem razmjena u Republici Sloveniji - osnivanje Zdravstvenog centra na području 	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje incidencije kroničnih nezaraznih bolesti (srca i krvožilnog sustava, šećerna bolest/dijabetes, rak, mišićno-koštane bolesti) zbog nezdravog načina života - povećanje broja oboljelih od psihosomatski bolesti - tolerancija na alkoholizam u ruralnim sredinama Republike Slovenije

<p>Primorsko – notranjske regije te Jugovzhodne Slovenije</p> <ul style="list-style-type: none"> - korištenje telemedicine za pojedine zdravstvene situacije - uključenost zajednice u pružanju zdravstvene zaštite ugroženim skupinama - uključivanje pojedinaca u jačanju primarne zdravstvene zaštite - novi programi na razini sekundarne zdravstvene zaštite u Republici Sloveniji - prijenos zdravstvenih programa sa sekundarne razine zdravstvene zaštite na primarnu razinu zdravstvene zaštite u Republici Sloveniji - centralizacija znanja i finansijskih resursa u Republici Sloveniji - izmjena protokola za pružanje hitne medicinske pomoći u Republici Sloveniji - podizanje svijesti o zdravim načinima života i promicanje preventivnih aktivnosti te jačanje zajedničkih preventivnih programa na pograničnom području - besplatna evaluacija preventivnih programa od strane Zavoda za zdravstveno osiguranje u Republici Sloveniji - restrukturiranje socijalnih mjera u Republici Sloveniji - poticanje međugeneracijske suradnje - korištenje poticajnih mjera EU (natječaji, projekti..) u Republici Sloveniji i Republici Hrvatskoj - promocija i veća iskorištenost postojećih turističkih sadržaja pograničnog područja - osnivanje sportsko – rehabilitacijskog centra za pripreme sportaša u Primorsko – goranskoj županiji - podrška u razvoju lokalnih OPG-ova (npr. informiranje potrošača) u Primorsko – goranskoj županiji 	<ul style="list-style-type: none"> - depopulacija (odlazak mladih) koja dovodi do smanjenja broja stanovnika u Primorsko – goranskoj županiji - visoka stopa mortaliteta i niska stopa nataliteta na području Primorsko – goranske županije - finansijski deficit u provedbi preventivnih programa - izostanak kontrole Zavoda za zdravstveno osiguranje nad lošom provedbom preventivnih programa (bez sankcija) u Republici Sloveniji - pravni nedostaci u provedbi hitne medicinske pomoći na pograničnom području - gospodarska kriza koja uzrokuje smanjenje prihoda u proračunu gradova, općina i županija - ukidanje radnih mjesta i nedostatak posla (prestanak rada tvornica, itd.) u ruralnim dijelovima Primorsko – goranske županije - socio – ekonomski problemi stanovništva ruralnih sredina (pad samodostatnosti i povećanje siromaštva) - ukidanje kategorizacije brdsko – planinskog kraja gorskog dijela Primorsko – goranske županije - negativan utjecaj sustava financiranja na međuopćinsku suradnju u Republici Sloveniji - loša cestovna infrastruktura u ruralnim sredinama (problemi s transportom i zdravstvenom zaštitom) - ekstenzivna poljoprivreda - nacionalna politika Republike Slovenije i Republike Hrvatske koja potiče nepovjerenje stanovnika između dviju država
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - bolja organizacija međumjesnog prijevoza u ruralnim sredinama Primorsko – goranske županije - organizacija helikopterskog prijevoza u ruralnim sredinama Primorsko – goranske županije - otvaranje novih domova za starije i nemoćne na području Primorsko – goranske županije 	
--	--

/

Tabela 3. Priložnosti in grožnje kot zunanji dejavniki SWOT analize

PRILOŽNOSTI	GROŽNJE
<ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev čezmejnega sodelovanja na področju zdravstva na obmejnem območju - multidisciplinarni pristop k prenosu znanja in dobrih praks med zdravstvenimi sistemi obeh držav - reševanje problema pomanjkanja zdravstvenega osebja z izmenjavo v Republiki Sloveniji - ustanovitev Zdravstvenega centra na območju Primorsko – notranjske regije ter Jugovzhodne Slovenije - uporaba telemedicine za posamezne zdravstvene razmere - vključenost skupnosti pri zagotavljanju zdravstvenega varstva ranljivim skupinam - vključevanje posameznikov v krepitev primarnega zdravstvenega varstva - novi programi na ravni sekundarnega zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji - prenos zdravstvenih programov s sekundarne ravni zdravstvenega varstva na primarno raven zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji - centralizacija znanja in finančnih virov v 	<ul style="list-style-type: none"> - povečana incidenca kroničnih nenalezljivih bolezni (srca in krvožilnega sistema, sladkorna bolezen/diabetes, rak, mišično-skeletne bolezni) zaradi nezdravega načina življenja - povečanje števila bolnikov s psihosomatsko boleznijo - toleranca do alkoholizma v podeželskem okolju Republike Slovenije - depopulacija (odhod mladih), ki vodi do zmanjšanja števila prebivalcev Primorsko-goranski županiji - visoka stopnja umrljivosti in nizka stopnja rodnosti v Primorsko - goranski županiji - finančni primanjkljaj pri izvajanju preventivnih programov - pomanjkanje nadzora Zavoda za zdravstveno zavarovanje nad slabim izvajanjem preventivnih programov (brez sankcij) v Republiki Sloveniji - pravne pomanjkljivosti pri izvajanju nujne medicinske pomoči na obmejnem območju - gospodarska kriza, ki povzroča zmanjšanje prihodkov v proračunu mest, občin in županij - ukinitve delovnih mest in pomanjkanje dela

<p>Republiki Sloveniji</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprememba protokolov za zagotavljanje nujne medicinske pomoči v Republiki Sloveniji - ozaveščanje o zdravem načinu življenja in spodbujanje preventivnih dejavnosti ter krepitev skupnih preventivnih programov na obmejnem območju - brezplačno ocenjevanje preventivnih programov s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje v Republiki Sloveniji - prestrukturiranje socialnih ukrepov v Republiki Sloveniji - spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja - uporaba spodbujevalnih ukrepov EU (razpisov, projektov ...) v Republiki Sloveniji in Republiki Hrvaški - promocija in večja izkoriščenost obstoječih turističnih vsebin obmejnega območja - ustanovitev športno-rehabilitacijskega centra za priprave športnikov v Primorsko-goranski županiji - podpora pri razvoju lokalnih OPG-jev (npr. obveščanje potrošnikov) v Primorsko-goranski županiji - boljša organizacija medkrajevnega prevoza v podeželskem okolju Primorsko - goranske županije - organizacija helikopterskega prevoza v podeželskem okolju Primorsko - goranske županije - odpiranje novih domov za starejše in nemočne osebe na območju Primorsko - goranske županije 	<p>(prenehanje obratovanja tovarn, itd.) v podeželskem okolju Primorsko-goranske županije</p> <ul style="list-style-type: none"> - socialno-ekonomske težave podeželskega prebivalstva (padec samozadostnosti in povečanje revščine) - ukinitve kategorizacije gorsko - planinskega območja gorskega dela Primorsko - goranske županije - negativen vpliv sistema financiranja na medobčinsko sodelovanje v Republiki Sloveniji - slaba cestna infrastruktura na podeželskih območjih (težave s prevozom in zdravstvenim varstvom) - ekstenzivno kmetijstvo - nacionalna politika Republike Slovenije in Republike Hrvaške, ki spodbuja nezaupanje prebivalcev med državama
---	---

Rezultati provedene SWOT analize su sljedeći:

- Snaga ispitivanog područja očituje se u izvrsnoj prilagodbi zaposlenika zahtjevnom terenu koji, unatoč vremenskim neprilikama u zimskim mjesecima, ispune svoje dužnosti te time osiguravaju kontinuiranu dostupnost zdravstvenih usluga potrebnih stanovništvu. Osim navedenog, dugogodišnja upućenost liječnika u zdravstveno stanje populacije svakako pozitivno doprinosi u pružanju zdravstvene zaštite stanovnicima pograničnog područja. Nedostatak se očituje u nepostojanju službenih vozila za zdravstvene djelatnike (prvenstveno za liječnike obiteljske medicine i patronažne sestre).
- Strukturalni problem, koji ograničava dostupnost zdravstvene zaštite, deficit je zdravstvenih djelatnika, posebice u ruralnim područjima. U području zdravstva izražen je nedostatak specijalista s naglaskom na specijaliste interne medicine i pedijatre te ostalih specijaliziranih zanimanja, kao primjerice logopeda.
- Opremljenost zdravstvenih ustanova, prvenstveno ordinacija liječnika obiteljske medicine, je na zadovoljavajućoj razini, ali postoji prostor za napredak u vidu nabavke novih uređaja (ergometar, holter, mobilni ultrazvuk).
- Pozitivna inicijativa u gorskom dijelu Primorsko – goranske županije i svakako još jedna snaga ispitivanog područja je uspostava Hitne medicinske pomoći u Prezidu. No, problem predstavlja ukidanje dežurstva liječnika obiteljske medicine te pripadajućih medicinskih sestara. Na promatranom području su nekada postojala dežurstva te je zdravstvena pomoć stanovnicima bila osigurana 24 sata dnevno. Uvođenjem već spomenute Hitne medicinske pomoći u Prezidu, ukinuta su navedena dežurstva te se istovremeno radi gradacija hitnoće zdravstvenih potreba.
- Ruralna područja Primorsko – goranske županije karakteriziraju dislocirana mjesta s malim brojem stanovnika, uglavnom starije životne dobi gdje veliki problem predstavlja nepostojanje međumjesnog prijevoza što otežava pristup osnovnim zdravstvenim potrebama i uslugama.
- Negativna demografska slika također je jedna od slabosti, ali ujedno i prijetnja daljnjem razvoju Primorsko – goranske županije. Evidentan je pad ukupnog broja stanovnika kao i postojanje pretežno starijeg stanovništva. Upravo zbog navedenog, jedna od prilika ispitivanog područja je izgradnja doma za starije i nemoćne osobe.
- S obzirom da je stanovništvu pograničnog područja ograničena mogućnost pristupa osnovnim zdravstvenim uslugama, uvođenjem geronto službi i zdravstvene njege u kućama doskočilo se navedenom problemu te geronto službe predstavljaju snagu ruralnih sredina Primorsko – goranske županije. Gerontodomačice pomažu osobama starije životne dobi u hranjenju, odijevanju te u čišćenju njihovih domova.
- Sustav odgoja i obrazovanja u Primorsko – goranskoj županiji dostupan je djeci od rane dobi, kroz osnovne i srednje škole, što čini temelj za njihovo odrastanje te stvaranje prilika za razvoj u produktivne članove društva i zajednice. Dobra suradnja obrazovnih institucija s jedinicama lokalne samouprave te sufinanciranje vrtića od strane gradova i općina, do 70%, predstavlja snagu promatranog područja.

Još jednu snagu ispitivanog područja predstavlja i suradnja gradova i općina s Crvenim križem i drugim nevladinim organizacijama.

- Osim nacionalnih preventivnih programa, postoji suradnja između djelatnika dentalne medicine i osnovnih škola u Primorsko – goranskoj županiji u vidu projekta "Zubna putovnica". Sveukupno gledajući, mali je postotak onih koji dođu na preventivni pregled te doktore i stomatologe posjećuju isključivo onda kada se pojave određeni zdravstveni problemi. Svakako bi se trebala pridodati veća pažnja preventivnim pregledima čiji je osnovni cilj spriječiti razvoj pojedine bolesti pravovremenim otkrivanjem iste.
- Pružanjem podrške u razvoju i poticajnim mjerama usmjerenim prema lokalnim OPG – ovima te promocijom i većom iskoristivosti postojećih turističkih sadržaja povećala bi se prepoznatljivost područja te zainteresiranost stanovništva Republike Hrvatske te domaćih i stranih turista za sve sadržaje koje područje Primorsko – goranske županije nudi ili potencijalno može ponuditi.
- Vanjski čimbenik koji bi mogao pozitivno utjecati na otvaranje novih radnih mjesta i time bi posljedično privukao mlade ljude, svakako bi bilo korištenje poticajnih mjera Europske unije kojima bi se zasigurno osigurali prijeko potrebni materijalni i financijski resursi. Pod poticajnim mjerama podrazumijevaju se brojni natječajni te strukturni i kohezijski fondovi od strane Europske unije u svrhu provedbe projekata koji bi podigli standard kvalitete življenja, potakli zapošljavanje i samozapošljavanje te pokrenuli industriju. Potrebno je stvoriti okruženje koje će, ne samo zadržati, već i privući mlade ljude.
- Blizina Republike Slovenije svakako predstavlja priliku za razvitak i širenje dostupnosti zdravstvenih usluga. Naime, stanovnici gradova i općina iz ruralnih sredina Primorsko – goranske županije brže i jednostavnije dođu do pojedinih zdravstvenih usluga u Republici Sloveniji.
- Razvitkom i poboljšanjem suradnje sa slovenskim državljanima omogućila bi se bolja dostupnost zdravstvene zaštite stanovnicima gorskog dijela Primorsko – goranske županije. Posljedično, poboljšala bi se kvaliteta zdravstvenih usluga, ubrzali procesi pružanja zdravstvene skrbi, povećalo bi se opće zadovoljstvo stanovništva te bi se rasteretio zdravstveni sustavu u vidu smanjenih lista čekanja.
- Ukupna ocjena kvalitete zdravstvene skrbi u ispitivanim sredinama/područjima procjenjuje se kao primjerena. To se postiže regulacijom besplatne zdravstvene zaštite od strane ZZZRS-a, kako na primarnoj tako i na sekundarnoj razini zdravstvenog sustava. Unatoč odgovarajućoj ocjeni pružanja zdravstvene zaštite, identificirane su dvije ključne prepreke/nedostaci zdravstvene zaštite. Prva se odnosi na pad socioekonomskog stanja stanovništva (nezaposlenost, neadekvatno zasnovani socijalni transferi, niži mjesečni prihodi i nestanak samodostatnosti) i time pad kvalitete života stanovništva i intenziviranje neodgovarajućeg načina života stanovništva na ispitivanim područjima.
- Preventivni programi su adekvatno razgranati i provode se u zdravstvenim i socijalo-zdravstvenim ustanovama te promiču međuinstitucionalnu i međuopćinsku suradnju. Prije svega se referentne ambulante i nacionalni koordinirani preventivni programi (npr. SVIT, DODA, ZORA) prepoznaju kao uspješni. Problemi s kontinuiranom provedbom programa, posebno je na ovom mjestu istaknut SVIT, odnose se na nedostatak financijskih resursa na sekundarnoj razini za provedbu redovitih kontrola.

Naime, troškovi redovite kontrole nisu uvršteni u preventivne programe, već u domenu zdravstvenih ustanova na sekundarnoj razini. U kontekstu poboljšanja zdravstvenog stanja stanovništva kroz pojačanu provedbu preventivnih programa, utvrđena je nužnost restrukturiranja preventivnih programa u smislu započinjanja provedbe preventivnih programa prije nego se počnu pojavljivati prve naznake mogućih zdravstvenih problema među stanovništvom.

- Omogućavanje i provedba kvalitetne i adekvatne zdravstvene skrbi, u svjetlu potreba stanovništva na ispitivanim područjima, također otežava podcjenjivanje zdravstvenih ustanova (od strane nacionalnih donositelja odluka) i razvojni zaostaci. Jugoistočna regija ima premalo priznatih/dodijeljenih zdravstvenih programa u usporedbi s manjim regijama (s rjeđim oboljenjima stanovništva). Mogućnost rješavanja adekvatnosti opsega zdravstvenih programa naznačena je u promjeni kriterija za dodjelu zdravstvenih programa. Isti bi prvenstveno trebali uzeti u obzir demografske specifičnosti i zdravstvene potrebe stanovništva.
- Na ispitivanim područjima postoji dovoljan broj i razgranatost zdravstvenih i socijalno-zdravstvenih ustanova. Suradnja se odvija i između ustanova i općina. U pograničnim područjima javlja se i suradnja u pružanju zdravstvene zaštite slovenskim štićenicima u domovima za starije i nemoćne osobe u Republici Hrvatskoj i pružanju zdravstvene zaštite HMP. Međutim, pritom se javljaju pravno-administrativni problemi, jer ZZZS ne priznaje opravdanost troškova prijevoza pacijenta s vozilom hitne pomoći ili posjeta patronažnih sestara od slovensko-hrvatske granice do boravišta/doma pacijenta.
- Jednako tako, Republika Slovenija izvještava o problemima dostupnosti zdravstvenih ustanova bilo zbog lošeg socio-ekonomskog statusa pacijenta/starije osobe (nedostatak financijskih sredstava za osobni prijevoz) ili zbog loše prometne infrastrukture i/ili organizacije lokalnih prometnih veza. Rezultat toga je opterećenje patronažne službe posjetima pacijenta u njihovim domovima i/ili loša zdravstvena skrb pacijenata u udaljenim mjestima, zbog deficita osoblja i ograničenosti zdravstvenih programa, odnosno tome namijenjenih financijskih sredstava od strane ZZZRS-a.
- U promijenjenom modelu upravljanja prepoznato je jačanje suradnje i bolja kvaliteta zdravstvene zaštite u postojećim zdravstvenim ustanovama. Postojeći modeli upravljanja jačaju ograničenu suradnju između ustanova, što izravno proizlazi iz načina financiranja zdravstvene zaštite. Sadašnji način financiranja zdravstvene ustanove gura u uloge "čuvara financijskih sredstava" i time slanja pacijenata različitim ustanovama kako bi se smanjili troškovi pružanja zdravstvene zaštite. Dominantni model upravljanja zdravstvenim ustanovama metaforički se opisuje kao model industrijskih dimnjaka koji međusobno nisu povezani. Za nadilaženje identificiranog problema potrebno je provesti sustavnu promjenu, kako bi se uklonila fragmentacija zdravstvenog sustava, a time i fragmentacija zdravstvene zaštite pacijenta prema procesnom pristupu.
- Utvrđene su dvije prepreke u jačanju prekogranične suradnje. Prvi je neprimjerena nacionalna politika prema suradnji, kako u Republici Sloveniji tako i Republici Hrvatskoj. Sadašnja nacionalna politika unosi nepovjerenje i osakaćuje primjere dobre prakse. Druga prepreka, koja proizlazi neposredno iz prava, odnosi se na nepostojanje međunarodnih sporazuma koji reguliraju pružanje zdravstvene zaštite na pograničnim područjima (kod već izraženih problema zdravstvene zaštite), kao i okvira šire

suradnje. Prednosti prekogranične suradnje na ispitivanom področju identificiraju se u rasterećivanju medicinskog osoblja ili uspješnijem rješavanjem deficita osoblja, razmjeni znanja i praksi, boljoj iskorištenosti osnovnih sredstava (programi i oprema) te, naposljetku, povećanjem konkurentnosti zdravstvenih usluga promicanjem poduzetničke usmjerenosti zdravstvenih ustanova. U potonjem slučaju zahtijeva se korekcija sustava javne nabave zdravstvenih usluga, opreme i materijala.

/

Rezultati izvedene analize SWOT so naslednji:

- *Prednost preiskovanega območja se odraža v odlični prilagoditvi zaposlenih zahtevnemu terenu, ki kljub časovnim omejitvam v zimskih mesecih izpolnjujejo svoje dolžnosti in s tem zagotavljajo stalno razpoložljivost zdravstvenih storitev prebivalstvu. Poleg tega dolgotrajna obveščenost zdravnikov o zdravstvenem stanju prebivalstva vsekakor pozitivno prispeva k zagotavljanju zdravstvene oskrbe prebivalcem obmejnega območja. Pomanjkljivost se kaže v odsotnosti uradnih vozil za zdravstvene delavce (predvsem za zdravnike splošne medicine in medicinske sestre).*
- *Strukturalni problem, ki omejuje razpoložljivost zdravstvenega varstva, je pomanjkanje zdravstvenih delavcev, zlasti na podeželju. Na področju zdravstva je izraženo pomanjkanje specialistov, s poudarkom na specialiste interne medicine in pediatrije ter druge specializirane poklice, kot so logopedi.*
- *Opremljenost zdravstvenih ustanov, predvsem ordinacij zdravnikov družinske medicine, je na zadovoljivi ravni, vendar pa jo je mogoče še izboljšati z nakupom novih naprav (ergometer, holter, mobilni ultrazvok).*
- *Pozitivna pobuda v gorskem delu Primorsko-goranske županije in zagotovo še ena prednost preiskovanega območja je vzpostavitev Nujne medicinske pomoči v Prezidu. Težava pa je v odpravi dežurstev zdravnikov družinske medicine in medicinskih sester. Na opazovanem območju so obstajala dežurstva in je bilo zdravstveno varstvo prebivalcem zagotovljeno 24 ur na dan. Z uvedbo že omenjene Nujne medicinske pomoči v Prezidu, so bila navedena dežurstva preklicana in se hkrati naredi gradacija nujnosti zdravstvenih potreb.*
- *Za podeželska območja Primorsko-goranske županije so značilni dislocirani kraji z majhno populacijo, predvsem starejšimi osebami, kjer je velik problem pomanjkanje medkrajevnega prevoza, kar otežuje dostop do osnovnih zdravstvenih potreb in storitev.*
- *Negativna demografska slika je tudi ena od slabosti, vendar tudi grožnja za nadaljnji razvoj Primorsko-goranske županije. Očitni je padec skupnega števila prebivalstva, kot tudi obstoj pretežno starejšega prebivalstva. Prav zaradi tega je ena od priložnosti preiskovanega območja gradnja doma za starejše in nemočne osebe.*
- *Ker je dostop do osnovnih zdravstvenih storitev za prebivalce obmejnega območja omejen, je z uvedbo gerontoloških služb in zdravstvene oskrbe v hišah odpravljena omenjena težava ter*

gerontološke službe predstavljajo moč podeželskega okolja Primorsko-goranske županije. Oskrbovalke na domu pomagajo starejšim pri hranjenju, oblačenju in čiščenju njihovih domov.

- *Izobraževalno-vzgojni sistem v Primorsko-goranski županiji je na voljo otrokom od zgodnjega otroštva preko osnovnih in srednjih šol, kar je osnova za njihovo odraščanje in ustvarjanje priložnosti za razvoj v produktivne člane družbe in skupnosti. Dobro sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami z enotami lokalne samouprave in sofinanciranje vrtcev s strani mest in občin do 70% predstavlja moč opazovanega območja. Še ena prednost obravnavanega območja je tudi sodelovanje mest in občin z Rdečim križem in drugimi nevladnimi organizacijami.*
- *Poleg nacionalnih preventivnih programov poteka tudi sodelovanje med zaposlenimi v dentalni medicini in osnovnimi šolami v Primorsko-goranski županiji v obliki projekta "Zobni potni list". Na splošno je le majhen odstotek tistih, ki pridejo na preventivni pregled, zdravnike in zobozdravnike pa obiščejo le, če se pojavijo določene zdravstvene težave. Zagotovo je treba večjo pozornost posvetiti preventivnim pregledom, katerih glavni namen je pravočasno odkrivanje razvoja določene bolezni.*
- *Z zagotavljanjem podpore pri razvoju in s spodbujevalnimi ukrepi za lokalne družinske kmetije ter s promocijo in večjo izkoristljivostjo obstoječih turističnih vsebin se bi povečala prepoznavnost območja in interes prebivalstva Republike Hrvaške ter domačih in tujih turistov za vse vsebine, ki jih nudi območje Primorsko-goranske županije ali jih lahko potencialno ponudi.*
- *Zunanji dejavnik, ki bi lahko pozitivno vplival na ustvarjanje novih delovnih mest in s tem posledično pritegnil mlade, bi vsekakor bila uporaba spodbudnih ukrepov Evropske unije, ki bi zagotovili potrebna materialna in finančna sredstva. Za spodbudne ukrepe se štejejo številni razpisi ter strukturni in kohezijski skladi Evropske unije za namen izvajanja projektov, ki bi dvignili kakovost življenja, spodbudili zaposlovanje in samozaposlovanje ter zagnali industrijo. Potrebno je ustvariti okolje, ki bo ne samo ohranilo, temveč tudi privabilo mlade.*
- *Bližina Republike Slovenije zagotovo predstavlja priložnost za razvoj in širitev razpoložljivosti zdravstvenih storitev. Namreč, prebivalci mest in občin iz podeželskih območij Primorsko-goranske županije imajo hitrejši in lažji dostop do posameznih zdravstvenih storitev v Republiki Sloveniji.*
- *Z razvojem in izboljšanjem sodelovanja s slovenskimi državljani bi se omogočila boljša dostopnost zdravstvenega varstva prebivalcem gorskega dela Primorsko-goranske županije. Posledično bi se kakovost zdravstvenih storitev izboljšala, pospešili bi se procesi zdravstvene oskrbe, povečalo bi se splošno zadovoljstvo prebivalstva ter bi se razbremenil zdravstveni sistem v obliki zmanjšanih čakalnih seznamov.*
- *Skupna ocena kakovosti zdravstvene oskrbe v preiskovanih okoljih/območjih se ocenjuje kot ustrezna. To dosežemo z regulacijo brezplačnega zdravstvenega varstva s strani ZZZRS, tako na primarni kot tudi na sekundarni ravni zdravstvenega sistema. Kljub ustrezni oceni zagotavljanja zdravstvenega varstva sta bili ugotovljeni dve ključni oviri/pomanjkljivosti zdravstvenega varstva. Prva se nanaša na zmanjšanje socialno-ekonomskega statusa prebivalstva (brezposelnost, neustrezno zasnovani socialni transferji, nižji mesečni dohodki in izginjanje samozadostnosti), kar je povzročilo padec*

kakovosti življenja prebivalstva in povečevanje neustreznega življenjskega sloga prebivalstva na obravnavanih območjih.

- *Preventivni programi so ustrezno razvejani in se izvajajo v zdravstvenih in socialno-zdravstvenih ustanovah ter spodbujajo medinstitucionalno in medobčinsko sodelovanje. Predvsem so kot uspešne priznane referenčne ambulante in nacionalni koordinirani preventivni programi (npr. SVIT, DODA, ZORA). Težave s tekočim izvajanjem programa, še posebej je na tem mestu poudarjen SVIT, se nanašajo na pomanjkanje finančnih sredstev na sekundarni ravni za izvajanje rednih kontrol. Stroški rednega nadzora namreč niso uvrščeni v preventivne programe, temveč v domeno zdravstvenih ustanov na sekundarni ravni. V okviru izboljšanja zdravstvenega stanja prebivalstva z okrepljenim izvajanjem preventivnih programov je ugotovljena nujnost prestrukturiranja preventivnih programov v smislu začetka izvajanja preventivnih programov, preden se začnejo pojavljati prvi znaki zdravstvenih težav med prebivalstvom.*
- *Omogočanje in izvajanje kakovostne in ustrezne zdravstvene oskrbe v luči potreb prebivalstva na obravnavanih območjih prav tako otežuje podcenjevanje zdravstvenih ustanov (s strani nacionalnih nosilcev odločanja) in razvojni zaostanki. Jugovzhodna regija ima premalo priznanih/dodeljenih zdravstvenih programov v primerjavi z manjšimi regijami (z redkejšimi boleznimi prebivalstva). Zmožnost reševanja ustreznosti obsega zdravstvenih programov je prikazana s spremembo meril za dodeljevanje zdravstvenih programov. Pri tem je treba upoštevati predvsem demografske posebnosti in zdravstvene potrebe prebivalstva.*
- *Na obravnavanih območjih obstaja zadostno število in razvejanost zdravstvenih in socialno-zdravstvenih ustanov. Sodelovanje poteka tudi med institucijami in občinami. Na obmejnih območjih poteka tudi sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvenega varstva varovancem v domovih za starejše in nemočne osebe v Republiki Hrvaški in zagotavljanju zdravstvene oskrbe HMP. Vendar pa se hkrati pojavljajo pravno-upravne težave, saj ZZZS ne priznava upravičenosti stroškov prevoza pacienta z urgentnim reševalnim vozilom ali obiska patronažnih sester od slovensko-hrvaške meje do prebivališča/bolnikovega doma.*
- *Na enak način Republika Slovenija poroča o problematiki dostopnosti zdravstvenih ustanov bodisi zaradi slabega socialno-ekonomskega položaja pacienta/starejše osebe (pomanjkanje finančnih sredstev za osebni prevoz), ali zaradi slabe prometne infrastrukture in/ali organizacije lokalnih prometnih povezav. Posledica tega je obremenitev patronažne službe z obiski pacientov v njihovih domovih in/ali slaba zdravstvena oskrba oddaljenih pacientov zaradi pomanjkanja osebja in omejenosti zdravstvenih programov, oz. za to predvidenih finančnih sredstev s strani ZZZRS.*
- *V spremenjenem modelu upravljanja je prepoznana krepitev sodelovanja in boljša kakovost zdravstvenega varstva v obstoječih zdravstvenih ustanovah. Obstoječi modeli upravljanja krepijo omejeno sodelovanje med ustanovami, kar neposredno izhaja iz načina financiranja zdravstvenega varstva. Sedanji način financiranja zdravstvene ustanove sili v vlogo "varuha finančnih sredstev" in s tem pošiljanja pacientov v različne ustanove, da bi zmanjšali stroške zagotavljanja zdravstvenega varstva. Prevladujoči model upravljanja zdravstvenih ustanov je metaforično opisan kot model*

industrijskih dimnikov, ki niso med seboj povezani. Za premagovanje ugotovljenega problema je potrebno izvesti sistematično spremembo, da bi odpravili razdrobljenost zdravstvenega sistema in s tem razdrobljenost zdravstvenega varstva pacienta glede na procesni pristop.

- *Ugotovljeni sta bile dve oviri za krepitev čezmejnega sodelovanja. Prva je neustrezna nacionalna politika do sodelovanja, tako v Republiki Sloveniji kot v Republiki Hrvaški. Sedanja nacionalna politika vnaša nezaupanje in spodkopava primere dobre prakse. Druga ovira, ki izhaja neposredno iz zakonodaje, se nanaša na odsotnost mednarodnih sporazumov, ki urejajo zagotavljanje zdravstvenega varstva v obmejnih območjih (kjer so zdravstvene težave že izražene), pa tudi okvir za širše sodelovanje. Prednosti čezmejnega sodelovanja na preiskovanem območju so opredeljene v razbremenitvi medicinskega osebja ali uspešnejšem reševanju kadrovskega primanjkljaja, izmenjavi znanja in prakse, boljši izrabi osnovnih virov (programi in oprema) in nenazadnje tudi povečanju konkurenčnosti zdravstvenih storitev s spodbujanjem podjetniške usmerjenosti zdravstvenih ustanov. V slednjem primeru je zahtevan popravek sistema javnih naročil zdravstvenih storitev, opreme in materialov.*

5. Misija i vizija / Poslanstvo in vizija

MISIJA

Pridonijeti dobrobiti stanovništva prekograničnog područja projekta +Health, s naglaskom na pogranično (ruralno) i otočno područje, pružajući kvalitetnu zdravstvenu skrb kao temelj zadovoljstva i sigurnosti.

VIZIJA

Uspostava destinacije zdravlja +Health kroz zadovoljavanje zdravstvenih potreba stanovništva i poboljšanje kvalitete života na projektnom području. Kvalitetan zdravstveni sustav koji zadovoljava potrebe stanovništva i razvoj zdravstvenog turizma u prekograničnom području.

/

POSLANSTVO

Prispevati k blaginji čezmejnega območja projekta +Health, s poudarkom na obmejnem (podeželskem) in otoškem območju, z zagotavljanjem kakovostne zdravstvene oskrbe kot temelja zadovoljstva in varnosti.

VIZIJA

Vzpostavitev destinacije zdravja +Health z zadovoljevanjem zdravstvenih potreb prebivalstva in izboljšanjem kakovosti življenja na projektnem območju. Kakovosten zdravstveni sistem, ki zadovoljuje potrebe prebivalstva in razvoj zdravstvenega turizma na čezmejnem območju.

6. Strateški problemi / Strateške težave

Temeljem prikazanih podatka, konzultacija s vodećim strukturama u zdravstvenoj i sa zdravstvom povezanoj infrastrukturi te dobivenim rezultatima SWOT analize identificirana su područja strateških problema u projektnom području koji su u skladu sa izazovima istraživanih područja dosadašnjih dokumenata strategija. Strateški problemi su:

- slaba povezanost i kontinuitet u pružanju zdravstvene zaštite
- neujednačena kvaliteta dobivene zdravstvene skrbi
- nedovoljna učinkovitost i djelotvornost zdravstvenog sustava
- slabi pokazatelji zdravlja stanovništva pograničnog područja

Sukladno definiranim strateškim problemima određuju se strateški ciljevi i mjere za razvoj prekogranične destinacije zdravlja, tj. master plan razvoja destinacije zdravlja za razdoblje od 15 godina, a temeljem strategije izrađuje se provedbeni dokument tj. Akcijski plan prekogranične destinacije zdravlja s detaljno razrađenim mjerama koje se sastoje od aktivnosti na području zdravstva i povezanim područjima, nositeljima aktivnosti, vremenskim okvirima, financijskim resursima i indikatorima uspješnosti kako bi se ostvarili postavljeni strateški ciljevi. Poseban naglasak stavlja se na zajednički pristup u rješavanju općih prekograničnih izazova na području zdravstva.

/

Na podlagi prikazanih podatkov, posvetovanj z vodilnimi strukturami v zdravstveni in z zdravstvom povezani infrastrukturi ter dobljenimi rezultati SWOT analize so opredeljena področja strateških problemov na projektnem območju, ki so v skladu z izzivi preiskovanih področij dosedanjih strateških dokumentov. Strateške težave so:

- *slaba povezljivost in kontinuiteta pri zagotavljanju zdravstvenega varstva*
- *neenotna kakovost dobljene zdravstvene oskrbe*
- *nezadostna učinkovitost in uspešnost zdravstvenega sistema*
- *slabi kazalniki zdravja prebivalstva obmejnega območja*

V skladu z opredeljenimi strateškimi problemi se določajo strateški cilji in ukrepi za razvoj čezmejne destinacije zdravja, tj. glavni načrt za razvoj destinacije zdravja za obdobje 15 let, na podlagi strategije pa se sestavi izvedbeni dokument, oz. Akcijski načrt čezmejne destinacije zdravja s podrobno razdelanimi ukrepi, ki so sestavljeni iz aktivnosti na področju zdravstva in povezanih področij, nosilcev aktivnosti, časovnih okvirov, finančnih virov in kazalnikov uspešnosti da bi se dosegli zastavljeni strateški cilji. Poseben poudarek je na skupnem pristopu k reševanju splošnih čezmejnih izzivov na področju zdravstva.

7. Prioritetna područja / Prednostna područja

Strategija prekogranične destinacije zdravlja sadrži prioritetna područja nastala kao rezultat identificiranja strateških problema. Određena su tri prioritetna područja unutar kojih su definirani strateški ciljevi. Kao osnovni alati realizacije strateških ciljeva razrađene su strateške mjere i aktivnosti.

Prioritetno područje 1: Dostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite na prekograničnom području

Prioritetno područje 2: Preventivne aktivnosti i zdravstvena kultura stanovništva prekograničnog područja

Prioritetno područje 3: Uporaba IT-a u zdravstvu na prekograničnom području

Prioritetno područje 1. obuhvaća dva strateška cilja:

Strateški cilj 1: Jačanje partnerstva između javnih i privatnih institucija u području zdravstva, civilnog društva i medija na području prekogranične destinacije zdravlja +Health te Strateški cilj 2: Unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite stanovnika na području prekogranične destinacije zdravlja +Health. Kroz navedeno prioritetno područje želi se pridati posebna pozornost parametara zdravstvene zaštite koja obuhvaćaju dostupnost i kvalitetu pružene zdravstvene zaštite.

Prioritetno područje 2. također obuhvaća dva strateška cilja:

Strateški cilj 3: Poticanje jačanja preventivnih aktivnosti i informiranosti stanovništva na području prekogranične destinacije zdravlja +Health i Strateški cilj 4: Edukacija stanovništva o važnosti intervencija u zdravstvu te uspostava međugeneracijske suradnje na području prekogranične destinacije zdravlja +Health. Svrha Prioritetnog područja 2. je utvrditi razinu zdravstvene kulture stanovnika prekograničnog područja te ukazati na važnost preventivnih aktivnosti kao i na smisao i značaj javnozdravstvenih intervencija.

Prioritetno područje 3. obuhvaća Strateški cilj 5: Povećati upotrebu dostupnih IT resursa te povećanje informiranosti lokalnog stanovništva i turista na području prekogranične destinacije zdravlja +Health. Prioritetno područje 3. odnosi se na upotrebu i jačanje informacijskih i komunikacijskih tehnologija u zdravstvu, razvijanje i upoznavanje stanovništva prekograničnog područja s ulogom aplikacija u zdravstvu te svim prednostima uporabe istih.

/

Strategija čezmejne destinacije zdravja vsebuje prednostna področja, nastala kot rezultat opredelitve strateških problemov. Opredeljena so bila tri prednostna področja, znotraj katerih so bili opredeljeni strateški cilji. Strateški ukrepi in aktivnosti so razdelani kot osnovna orodja za uresničevanje strateških ciljev.

Prednostno področje 1: Razpoložljivost in kakovost zdravstvenega varstva na čezmejnem območju

Prednostno področje 2: Preventivne dejavnosti in zdravstvena kultura prebivalstva čezmejnega območja

Prednostno področje 3: Uporaba informacijske tehnologije v zdravstvu na čezmejnem območju

Prednostno področje 1 zajema dva strateška cilja:

Strateški cilj 1: Krepitev partnerstev med javnimi in zasebnimi institucijami na področju zdravja, civilne družbe in medijev na področju čezmejne destinacije zdravja +Health te Strateški cilj 2: Izboljšanje kakovosti zdravstvenega varstva prebivalstva na območju čezmejne destinacije zdravja +Health. Skozi navedeno prednostno področje bo posebna pozornost namenjena parametrom zdravstvenega varstva, ki vključujejo razpoložljivost in kakovost zagotovljenega zdravstvenega varstva.

Prednostno področje 2. zajema tudi dva strateška cilja:

Strateški cilj 3: Spodbujanje krepitve preventivnih aktivnosti in informiranosti prebivalstva na območju čezmejne destinacije zdravja +Health in Strateški cilj 4: Izobraževanje prebivalstva o pomenu intervencij v zdravstvu ter vzpostavitvi medgeneracijskega sodelovanja na območju čezmejne destinacije zdravja +Health. Namen Prednostnega področja 2 je določiti raven zdravstvene kulture prebivalcev čezmejnega območja in opozoriti na pomen preventivnih dejavnosti, kot tudi na smisel in pomen javnozdravstvenih ukrepov.

Prednostno področje 3. zajema Strateški cilj 5: Povečati uporabo razpoložljivih virov informacijske tehnologije in povečati informiranost lokalnega prebivalstva in turistov na območju čezmejne destinacije zdravja +Health. Prednostno področje 3. se nanaša na uporabo in krepitev informacijskih in komunikacijskih tehnologij v zdravstvu, razvoj in seznanitev prebivalstva čezmejnega območja z vlogo aplikacij v zdravstvenem varstvu in z vsemi prednostmi njihove uporabe.

8. Strateški ciljevi / Strateške razvojne usmeritve in cilji

Strateški cilj 1: Jačanje partnerstva između javnih i privatnih institucija u području zdravstva, civilnog društva i medija na području prekogranične destinacije zdravlja +Health

Značajnu ulogu u području zdravstva imaju zajednički naponi, partnerstva i uključenost svih dionika, ali i društva na području prekogranične destinacije zdravlja +Health u ostvarivanju sljedećih ciljeva: unapređenje zdravlja i razine blagostanja ljudi, smanjenje nejednakosti pri pružanju zdravstvene zaštite te unaprjeđenje i održavanje zdravstvenih sustava koji su održivi i usmjereni ka očuvanju zdravlja pojedinca. Aktivno uključivanje dionika u sustav zdravstvene zaštite u svrhu poboljšanja kvalitete liječenja i sigurnosti bolesnika posljedično dovodi do stvaranja učinkovitog sustava zdravstvene zaštite. Jačanje partnerstva u provedbi zdravstvene skrbi osigurava neophodnu sinergiju između zdravstvenih institucija, zdravstvenih djelatnika te korisnika zdravstvene usluge. Za uspješno partnerstvo potreban je zajednički okvir koji se temelji na međusobnom razumijevanju i suradnji uz prihvaćanje konstruktivnog pristupa te razmjenu znanja. U konačnici, informiranje lokalnog stanovništva o javnozdravstvenim akcijama i programima putem medija dodatno utječe na promociju destinacije zdravlja prekograničnog područja +Health.

Usprkos regionalnoj divergenciji i slaboj naseljenosti promatranog područja, potrebno je osnažiti međusobnu suradnju dionika javnih i privatnih institucija te civilnog društva u svrhu sustavnije razmjene iskustava i informacija o stanovnicima/pacijentima, njihovim potrebama i rješenjima koja će im olakšati korištenje zdravstvene zaštite te povećati njenu dostupnost. Uključivanje medija može biti lokalno, regionalno ili nacionalno, ovisno o stupnju promocije postojećih zdravstvenih usluga prekograničnog područja, načinima kako te usluge koristiti, zagovaranje te promocija atraktivnosti zdravstvenih struka.

Strateški cilj 2: Unapređenje kvalitete zdravstvene zaštite stanovnika na području prekogranične destinacije zdravlja +Health

Kvalitetna zdravstvena zaštita imperativ je suvremenog zdravstvenog sustava, a sukladno tome je i zakonski regulirana. Unutar zdravstvene djelatnosti se očekuje jednako velik izbor i povlašten tretman, kao i kod bilo koje druge uslužne djelatnosti. Stoga se u posljednje vrijeme velika pozornost pridodaje dostizanju, održavanju, mjerenju i unapređenju kvalitete u zdravstvu. Dokazano je da je ekonomski isplativo ulagati u sigurnost pacijenata i u uspostavu i poboljšanje kvalitete zdravstvene zaštite, kako za subjekte u zdravstvu, tako i za širu zajednicu. Nužno je uložiti napore u izgradnju sustava koji će osigurati provođenje zdravstvene njege koja odgovara prihvaćenim standardima, potom u sustavno prikupljanje i obradu podataka povezanih s neželjenim događajima, učenje iz pogrešaka te uspostavljanje standarda prema kojima će se moći mjeriti sigurnost i kvaliteta zdravstvene zaštite i njege. Nedovoljan kapacitet zdravstvenih ustanova i usluga na vrhuncu turističke sezone na prekograničnom području predstavlja izazov za promatrano područje koji direktno utječe na kvalitetu pružene zdravstvene zaštite. Uz podršku i suradnju s Hrvatskim zavodom za zdravstveno

osiguranje (HZZO), sklapanjem ugovora s ciljem osnivanja turističkih ambulanti osigurala bi se adekvatna zdravstvena zaštita koja bi u konačnici doprinijela poboljšanoj kvaliteti zdravstvene zaštite stanovnika i turista na prekograničnom području. U ruralnim krajevima prekograničnog područja osnivanjem mobilnih ambulanti povećala bi se dostupnost zdravstvene zaštite kako za stanovnike tako i za turiste te bi se postigla sveobuhvatnost pružene zdravstvene zaštite.

Osim praćenja zakonski definiranih parametara, za unapređenje kvalitete kontinuirano treba mjeriti subjektivno zadovoljstvo stanovnika dobivenom zdravstvenom zaštitom u svrhu prikupljanja saznanja i isticanja prioriteta stanovnika vezanih uz kvalitetu dobivenih zdravstvenih usluga i usluga socijalne skrbi.

Indikatori za unapređenje kvalitete obuhvaćaju postojeće kadrove, infrastrukturu, kapacitet sadašnje infrastrukture, prava i sigurnost pacijenata kao i indikator zadovoljstava djelatnika dovest će do uspostavljanja i unapređenje sustava kvalitete. Sudjelovanje u sustavnoj i kontinuiranoj analizi te evaluaciji postojećih pokazatelja kvalitete na svim razinama zdravstvene zaštite, a u svrhu ujednačavanja kvalitete pružanja zdravstvenih usluga, posljedično će dovesti do poboljšanja postojećeg zdravstvenog sustava prekograničnog područja.

Strateški cilj 3: Poticanje jačanja preventivnih aktivnosti i informiranosti stanovništva na području prekogranične destinacije zdravlja +Health

Preventivne aktivnosti uključuju i promociju zdravlja koja predstavlja proces osposobljavanja stanovništva i zajednice za unapređenje vlastitog zdravlja. Opće poznato je da su preventivne aktivnosti već dugi niz godina ključ za definiranje organizacije primarne zdravstvene zaštite na određenom području te za definiranje ciljeva pojedinih zdravstvenih sustava. Promocija zdravlja i prevencija bolesti obuhvaća podizanje razine zdravstvene kulture, zdravstveno-odgojnim metodama i provođenjem zdravstveno-prosvjetnih mjera za ciljane skupine stanovništva. Zdravstveno prosvjeđivanje kroničnih bolesnika i članova njihovih obitelji provodi se pomoću metoda zdravstvenog odgoja u cilju organiziranja i provođenja preventivnih i kurativnih postupaka. Stanovništvo nije dovoljno svjesno o razlozima provođenja preventivnih aktivnosti što je usko povezano rizičnim načinom života, Ukoliko u obzir uzmemo najučestalije i najopasnije bolesti današnjice, te promjene života i rada ljudi, njihovu kulturnu i obrazovnu razinu, rješenja u zaštiti zdravlja mogu se uspješno pronaći u konceptu zajedničke odgovornosti populacije za razinu zdravlja. Taj se koncept temelji na saznanjima da svaki pojedinac može bitno doprinijeti jačanju svog zdravlja i poboljšanju kvalitete vlastitog života, ukoliko navike i ponašanja uskladi s postulatima zdravog i odgovornog življenja. Potrebno je dodatno uložiti trud u jačanje preventivnih aktivnosti te informiranost stanovništva prekograničnog područja o važnosti i utjecaju preventivnih radnji i pregleda.

Prevenција najučestalijih kroničnih nezaraznih bolesti te drugih značajnih zdravstvenih problema podrazumijeva utvrđivanje rizika (prekomjerna tjelesna težina, pušenje, povišeni krvni tlak, hiperlipidemija itd. te pokretanje aktivnosti smanjenja ili uklanjanja rizika, izradu planova mjera prevencije bolesti. S druge strane, rano otkrivanje kroničnih bolesnika: poticanje samozaštitnih i suzaštitnih aktivnosti u stanovništvu -

samopregled, samokontrola, usmjeren zdravstveni nadzor, kontrola skupina s povećanim rizikom i pojedinaca koji traže liječničku pomoć i savjet. Skrb o kroničnim bolesnicima, pregledi, savjetovanja i kontrola učinkovitosti pojedinih poduzetih mjera, kontrola uspješnosti liječenja te rehabilitacije, provođenje odabranih socijalno-medicinskih mjera i dr., prema procjeni tima izabranog doktora opće/obiteljske medicine; uvođenje poimeničnih registara kroničnih bolesnika u ordinacijama opće/obiteljske medicine te plansko i organizirano provođenje skrbi (kućnim posjetima, naručivanjem bolesnika na preglede, organiziranjem i provođenjem kućnog liječenja, palijativne i terminalne skrbi itd.) za kronične bolesnike.

Poticanje preventivnih aktivnosti na svim razinama zdravstvene zaštite, usredotočujući se na one djelatnosti gdje postoji veliki potencijal za jačanje preventivnog rada, prvenstveno u patronažnoj službi, te u sklopu rada nezdravstvenog osoblja kao što su gerontodomaćice.

Strateški cilj 4: Edukacija stanovništva o važnosti intervencija u zdravstvu te uspostava međugeneracijske suradnje na području prekogranične destinacije zdravlja +Health

Javnozdravstvene intervencije podrazumijevaju niz aktivnosti usmjerenih na prevenciju bolesti čiji je osnovni cilj smanjenje rizika i opasnosti za zdravlje. Intervencije u zdravstvu uključuju sustavno i aktivno traženje uzroka, rano otkrivanje te kontrolu bolesti. Posebnu pozornost potrebno je usmjeriti na edukaciju i promociju zdravoga življenja, s naglaskom na edukaciju o važnosti pravovremene intervencije, odnosno podučavanje stanovništva prekograničnog područja o načinima pružanja prve pomoći, točnije mjera koje se provode kako bi se spasio ljudski život, izbjegla prijeteća opasnost ili ublažila zdravstvena poteškoća prije stizanja stručne pomoći (liječnika ili službe za spašavanje). To uključuje poziv hitne pomoći, osiguranje mjesta nesreće te pomoć unesrećenom ili osobe sa zdravstvenom poteškoćom.

Poticati lokalno stanovništvo svih dobnih skupina na aktivno sudjelovanje u edukacijama o pružanju prve pomoći u hitnim slučajevima s posljedičnim povećanjem socijalizacije i osviještenosti o važnosti pravovremene intervencije.

Međugeneracijska suradnja potiče se i organizacija radionica za sve dobne skupine (unutar domova zdravlja, ispostava zavoda za javno zdravstvo i unutar ostalih dionika iz područja zdravstva) s ciljem svladavanja vještina pružanja prve pomoći u hitnim slučajevima čime bi se lokalno stanovništvo uključilo u promociju zdravlja i prevenciju bolesti. Nadalje, povećanje socijalizacije uključivanjem civilnog društva i postojećih nevladinih organizacija i udruga prekograničnog područja u aktivnosti promocije zdravlja, kroz radionice i organizirana druženja, s naglaskom na važnost pravovremene intervencije u hitnim stanjima.

Strateški cilj 5: Povečati upotrebu dostupnih IT resursa te povečanje informiranosti lokalnog stanovništva i turista na području prekogranične destinacije zdravlja +Health

Informacijski sustavi, osim olakšavanja i sistematizacije rada, danas su sveprisutni i određuju svaki aspekt suvremenog života. Razvoj tehnologije prati i razvoj zdravstvenih usluga i poboljšanje kvalitete u pružanju zdravstvene skrbi. Sve je to usko povezano s razvojem elektroničkih, računalnih, informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Navedeni napredak i modernizacija omogućuje brži i jednostavniji pristup zdravstvenim uslugama, a time su prostorne i vremenske barijere u potpunosti uklonjene.

Uvođenjem informatizacije u sustav zdravstvene zaštite, pacijentima se omogućilo da papirne uputnice i recepte zamijene elektroničkim i da se naručuju preko elektroničkog sustava. To je znatno doprinijelo smanjenju administracije te je ujedno zdravstvenom i medicinskom osoblju osiguralo više vremena za same pacijente. Osim navedenih prednosti informatizacije u zdravstvu, stanovništvu su na raspolaganju i manje poznati IT resursi. Prije svega, to se odnosi na aplikacije dostupne na pametnim telefonima, tabletima i osobnim računalima koje predstavljaju izvrstan resurs za poboljšanje zdravlja pojedinca te mogu doprinijeti podizanju kvalitete života. S obzirom da se na prekograničnom području naseljena mjesta nalaze na velikim udaljenostima koja su nerijetko izložena teškim vremenskim uvjetima, upoznavanjem i educiranjem stanovništva o trenutno dostupnim suvremenim komunikacijsko – informatičkim i mobilnim tehnologijama olakšala bi se komunikacija sa zdravstvenim i nezdravstvenim osobljem.

S ciljem povećanja broja domaćih i stranih turista na prekograničnim područjima Republike Slovenije i Republike Hrvatske potrebno je dodatno promovirati spomenuto područje kao i povećati informiranost turista o zdravstvenim i ugostiteljskim uslugama te o turističkim znamenitostima putem svih dostupnih IT resursa, brošura i letaka.

/

Strateški cilj 1: Krepitev partnerstev med javnimi in zasebnimi institucijami na področju zdravstva, civilne družbe in medijev na območju čezmejne destinacije zdravja +Health

Pomembno vlogo na področju zdravstva imajo skupna prizadevanja, partnerstva in vključenost vseh deležnikov in družbe na območju čezmejne destinacije zdravja +Health pri doseganju naslednjih ciljev: izboljšanje zdravja in blaginje ljudi, zmanjšanje neenakosti pri zagotavljanju zdravstvenega varstva ter spodbujanje in vzdrževanje zdravstvenih sistemov, ki so trajnostni in osredotočeni na zdravje posameznika. Aktivno vključevanje deležnikov v sistem zdravstvenega varstva za namene izboljšanja kakovosti zdravljenja in varnosti pacientov posledično vodi k oblikovanju učinkovitega sistema zdravstvenega varstva. Krepitev partnerstev pri izvajanju zdravstvene oskrbe zagotavlja potrebno sinergijo med zdravstvenimi ustanovami, zdravstvenimi delavci in uporabniki zdravstvenih storitev. Za uspešno partnerstvo je potreben skupni okvir, ki temelji na medsebojnem razumevanju in sodelovanju, s sprejemanjem konstruktivnega pristopa in izmenjave

znanja. Nazadnje, obveščanje lokalnega prebivalstva o ukrepih in programih javnega zdravja prek medijev dodatno vpliva na promocijo destinacije zdravja čezmejnega območja +Health.

Kljub regionalnim razhajanjem in nizki gostoti prebivalstva je treba na opazovanem območju okrepiti sodelovanje med javnimi in zasebnimi institucijami ter civilno družbo, da se bolj sistematično izmenjajo izkušnje in informacije o prebivalcih/pacientih, njihovih potrebah in rešitvah za lažjo uporabo zdravstvenega varstva in povečanje njene dostopnosti. Vključitev medijev je lahko lokalna, regionalna ali nacionalna, odvisno od stopnje promocije obstoječih zdravstvenih storitev čezmejnega območja, načinih uporabe teh storitev, zagovarjanja in spodbujanja privlačnosti zdravstvenih poklicev.

Strateški cilj 2: Izboljšanje kakovosti zdravstvenega varstva prebivalcev na območju čezmejne destinacije zdravja +Health

Kakovostno zdravstveno varstvo je imperativ sodobnega zdravstvenega sistema in je skladno s tem tudi zakonsko urejeno. V okviru zdravstvene dejavnosti se pričakuje enako velika izbira in prednostna obravnava, kot tudi pri vseh drugih storitvenih dejavnostih. Zato je bilo v zadnjem času veliko pozornosti namenjeno doseganju, vzdrževanju, merjenju in izboljšanju kakovosti v zdravstvu. Dokazano je bilo, da je ekonomsko upravičeno vlagati v varnost pacientov ter vzpostavitev in izboljšanje kakovosti zdravstvenega varstva tako za subjekte v zdravstvu, kot tudi za širšo skupnost. Prizadevati si je treba za izgradnjo sistema, ki bo zagotavljal izvajanje zdravstvene nege, ki bo ustrezalo sprejetim standardom, nato pa v sistematično zbiranje in obdelavo podatkov, povezanih z neželenimi dogodki, učenje iz napak ter oblikovanje standardov, ki bodo omogočali merjenje varnosti in kakovosti zdravstvenega varstva in nege. Nezadostna zmogljivost zdravstvenih ustanov in storitev na vrhuncu turistične sezone na čezmejnem območju predstavlja izziv za opazovano območje, ki neposredno vpliva na kakovost zdravstvenega varstva. S podporo in sodelovanjem s Hrvaškim zavodom za zdravstveno zavarovanje (HZZZ) bi sklenitev pogodbe z namenom vzpostavitve turističnih ambulant zagotovila ustrezno zdravstveno varstvo, kar bi v končni fazi prispevalo k izboljšanju kakovosti zdravstvenega varstva prebivalcev in turistov na čezmejnem območju. Na podeželskih čezmejnih območjih bi vzpostavitev mobilnih ambulant povečala razpoložljivost zdravstvenega varstva tako za prebivalce kot tudi turiste ter bi se dosegla celovitost zagotovljenega zdravstvenega varstva.

Poleg spremljanja zakonsko opredeljenih parametrov za izboljševanje kakovosti bi bilo treba stalno meriti subjektivno zadovoljstvo prebivalstva s pridobljenim zdravstvenim varstvom z namenom zbiranja informacij in poudarjanja prednostnih nalog prebivalcev, povezanih s kakovostjo zdravstvenih storitev in storitev socialne oskrbe.

Opredelitev zmogljivosti za vzpostavitev in izboljšanje sistema kakovosti, merjenje in analiziranje kakovosti, vključno z obstoječim osebjem ter zadovoljstvo osebja, infrastruktura, z merjenjem pogojev zdravstvenih ustanov, ki zagotavljajo zdravje, pravice in varnost pacientov, bo prispevalo k izboljšanju obstoječe kakovosti. Sodelovanje pri sistematičnem in stalnem analiziranju in vrednotenju obstoječih zdravstvenih kazalnikov kakovosti na vseh ravneh zdravstvenega varstva, da bi izenačili kakovost

zagotavljanja zdravstvenih storitev, s posledičnim izboljšanjem obstoječega zdravstvenega sistema čezmejnega območja.

Strateški cilj 3: Spodbujanje krepitve preventivnih dejavnosti in obveščanja prebivalstva na območju čezmejne destinacije zdravja +Health

Preventivne dejavnosti vključujejo tudi spodbujanje zdravja, ki predstavlja proces usposabljanja prebivalstva in skupnosti za izboljšanje lastnega zdravja. Splošno znano je, da so bile preventivne dejavnosti že več let ključne za opredelitev organizacije primarnega zdravstvenega varstva na določenem področju in za opredelitev ciljev posameznih zdravstvenih sistemov. Spodbujanje zdravja in preprečevanje bolezni vključujejo dvig ravni zdravstvene kulture, zdravstveno-izobraževalnih metod in izvajanje ukrepov zdravstvenega izobraževanja za ciljne skupine prebivalstva. Zdravstvena vzgoja kroničnih bolnikov in njihovih družinskih članov se izvaja z metodami zdravstvene vzgoje z namenom organiziranja in izvajanja preventivnih in kurativnih postopkov. Prebivalci se dovolj ne zavedajo razlogov za izvajanje preventivnih dejavnosti, ki so tesno povezane z tveganim načinom življenja, in če upoštevamo najpogostejše in najnevarnejše bolezni današnjega časa ter spremembe življenja in dela ljudi, njihovo kulturno in izobraževalno raven, se lahko v konceptu skupne odgovornosti populacije uspešno najdejo rešitve zdravstvenega varstva. Ta koncept temelji na spoznanjih, da lahko vsak posameznik pomembno prispeva h krepitvi svojega zdravja in izboljšanju kakovosti svojega življenja, če navade in vedenje uskladi s postulati zdravega in odgovornega življenja. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za okrepitev preventivnih dejavnosti in informiranosti prebivalcev čezmejnega območja o pomembnosti in vplivu preventivnih ukrepov in pregledov.

Preprečevanje najpogostejših kroničnih nenalezljivih bolezni in drugih pomembnih zdravstvenih težav vključuje oceno tveganja (prekomerna telesna teža, kajenje, zvišan krvni tlak, hiperlipidemija itd.) ter sprožitev ukrepov za zmanjšanje ali odpravo tveganja, pripravo načrtov za ukrepe za preprečevanje bolezni. Po drugi strani pa zgodnje odkrivanje kroničnih bolnikov: spodbujanje samozaščitnih in sozaščitnih dejavnosti v prebivalstvu - samopregled, samokontrola, usmerjen zdravstveni nadzor, nadzor skupin z večjim tveganjem in posameznikov, ki iščejo zdravniško pomoč in nasvete. Skrb za kronične bolnike, preglede, svetovanje in nadzor učinkovitosti sprejetih ukrepov, nadzor uspešnosti zdravljenja in rehabilitacije, izvajanje izbranih socialno-medicinskih ukrepov itd., glede na oceno ekipe izbranega zdravnika splošne/družinske medicine; uvedba poimenskih registrov kroničnih bolnikov v ordinacijah splošne/družinske medicine ter načrtovano in organizirano izvajanje oskrbe (obiski na domu, naročanje bolnikov za preglede, organiziranje in izvajanje oskrbe na domu, paliativna in terminalna oskrba itd.) za kronične bolnike.

Spodbujanje preventivnih dejavnosti na vseh ravneh zdravstvenega varstva, s poudarkom na tistih dejavnostih, kjer obstaja velik potencial za krepitev preventivnega dela, predvsem v patronažni službi, in v okviru dela nezdravstvenega osebja, kot so oskrbovalci na domu.

Strateški cilj 4: Izobraževanje prebivalstva o pomenu intervencij v zdravstvu ter vzpostavitve medgeneracijskega sodelovanja na območju čezmejne destinacije zdravja +Health

Ukrepi javnega zdravja vključujejo vrsto dejavnosti, usmerjenih v preprečevanje bolezni, katere glavni cilj je zmanjšanje tveganj in nevarnosti za zdravje. Intervencije v zdravstvu vključujejo sistematično in aktivno iskanje vzrokov, zgodnje odkrivanje in nadzor bolezni. Posebno pozornost je treba nameniti izobraževanju in spodbujanju zdravega življenja, s poudarkom na izobraževanju o pomembnosti pravočasnega posredovanja, tj. poučevanju prebivalstva čezmejnega območja o načinih zagotavljanja prve pomoči, natančneje ukrepov, ki se izvajajo za reševanje človeškega življenja, izogibanju nevarnosti ali ublažitvi zdravstvenega problema pred prihodom strokovne pomoči (zdravnikov ali reševalnih služb). To vključuje klic nujne pomoči, zavarovanje kraja nesreče ter pomoč prizadeti osebi ali osebi z zdravstvenimi težavami.

Spodbujati lokalno prebivalstvo vseh starostnih skupin, da dejavno sodelujejo v izobraževanjih o zagotavljanju pomoči v nujnih primerih, s posledičnim povečanjem socializacije in ozaveščanjem o pomembnosti pravočasnega ukrepanja.

Medgeneracijsko sodelovanje spodbuja tudi organizacijo delavnic za vse starostne skupine (znotraj zdravstvenih domov, podružnic zavoda za javno zdravstvo in ostalih deležnikov iz področja zdravstva) s ciljem obvladovanja večšin nujne pomoči za prvo pomoč v nujnih primerih, tako da se lahko lokalno prebivalstvo vključi v promocijo zdravja in preprečevanje bolezni. Poleg tega povečanje socializacije z vključevanjem civilne družbe in obstoječih nevladnih organizacij ter združenj čezmejnega območja v dejavnosti promocije zdravja, prek delavnic in organiziranih družabnih srečanj, s poudarkom na pomembnosti pravočasnega posredovanja pri nujnih primerih.

Strateški cilj 5: Povečati uporabo razpoložljivih virov informacijske tehnologije in povečati obveščenost lokalnih prebivalcev in turistov na območju čezmejne destinacije zdravja +Health

Informacijski sistemi, poleg lajšanja in sistematizacije dela, so v današnjem času vseprisotni in določajo vsak vidik sodobnega življenja. Razvoj tehnologije spremlja tudi razvoj zdravstvenih storitev in izboljšanje kakovosti zdravstvenega varstva. Vse to je tesno povezano z razvojem elektronskih, računalniških, informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Omenjeni napredek in posodobitev zagotavljata hitrejši in lažji dostop do zdravstvenih storitev, s tem pa so prostorske in časovne ovire popolnoma odstranjene.

Z uvedbo informatizacije v sistem zdravstvenega varstva se je pacientom omogočilo, da papirne napotnice in recepte nadomestijo z elektronskimi in se naročajo prek elektronskega sistema. To je v veliki meri prispevalo k zmanjšanju administracije in hkrati zagotovilo več časa za zdravstveno in medicinsko osebje za same paciente. Poleg zgoraj omenjenih prednosti informatizacije v zdravstvu so prebivalstvu na voljo manj znani IT viri. Prvič se to nanaša na aplikacije, ki so na voljo na pametnih telefonih, tablicah in osebnih računalnikih, ki so odličen vir za izboljšanje zdravja posameznika in lahko prispevajo k dvigu kakovosti življenja. Ker se na čezmejnem območju naselijo nahajajo na velikih razdaljah, ki so pogosto izpostavljene

hudim vremenskim razmeram, s seznanjanjem in izobraževanjem prebivalstva o trenutno razpoložljivih sodobnih komunikacijsko - informacijskih in mobilnih tehnologijah bi se olajšala komunikacija z zdravstvenim in nezdravstvenim osebjem.

Da bi povečali število domačih in tujih turistov na čezmejnih območjih Republike Slovenije in Republike Hrvaške, je potrebno še naprej spodbujati omenjeno področje kot tudi povečevati informiranost turistov o zdravstvenih in gostinskih storitvah ter o turističnih znamenitostih z vsemi razpoložljivimi informacijskimi viri, brošurami in letaki.

9. Mjere za postizanje strateških ciljeva na području zdravstva i povezanim područjima / Ukrepi za doseganje strateških ciljeva na području zdravstva in povezanih područjima

Mjere za postizanje definiranih strateških ciljeva sastoje se od aktivnosti, nositelja i sunositelja aktivnosti, roka provedbe, izvora financiranja te indikatora uspješnosti.

Unutar svakog specifičnog cilja opisan je niz mjera. Unutar strateškog cilja 1. nalaze se sljedeće mjere: osnivanje radne skupine, osnivanje Klastera zdravstvenih djelatnika te prijava Klastera na europske, regionalne i nacionalne natječajne, medijsko praćenje rada Klastera zdravstvenih djelatnika i radne skupine, sklapanje ugovora sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje s ciljem osnivanja ambulanti za vrijeme vrhunca turističke sezone, osnivanje mobilnih ambulanti, promocija destinacije zdravlja prekograničnog područja, organizacija stručnih skupova u svrhu praćenja provedbe Strategije prekogranične destinacije zdravlja te prekogranična razmjena iskustva i edukacija uključenih dionika s ciljem nastavka certifikacije institucija u svrhu stjecanja Prekograničnog certifikata +Health.

Mjere za postizanje strateškog cilja 2. su osnivanje Odbora za kvalitetu zdravstvene zaštite te organizacija sastanaka Odbora, praćenje i mjerenje zadovoljstva zdravstvenih djelatnika te stanovnika prekograničnog područja i priprema za akreditaciju prema dodatno propisanim standardima kvalitete koji se odnose na pružanje zdravstvene zaštite na prekograničnom području.

Mjere za postizanje strateških ciljeva 3. i 4. vezane su uz uključivanje stanovnika u preventivne aktivnosti, osvještavanje stanovnika o utjecajima stilova života na zdravlje te uvođenje novih preventivnih aktivnosti na prekograničnom području. Također, naglasak je stavljen na organizaciju edukacija i radionica na temu pružanja prve pomoći, učenje o mjerama za izbjegavanje prijeteće opasnosti u izvanrednim stanjima i uspostavi međugeneracijske suradnje.

U središtu mjera za postizanje strateškog cilja 5. je povećanje upotrebe IT resursa kroz organizaciju radionica na kojima bi se zdravstveni djelatnici i stanovnici prekograničnog područja informirali o postojećim IT resursima u zdravstvu. Mjera sadrži i promociju prekogranične destinacije zdravlja +Health putem svih dostupnih IT resursa, informativnih letaka i brošura kao i izradu te distribuciju evaluacijskih anketa o zadovoljstvu domaćih i stranih turista.

Poseban naglasak u razvoju strategije stavljen je na zajednički pristup u rješavanju općih prekograničnih izazova u području zdravstva temeljem postavljenih mjera za postizanje strateških ciljeva. Provedbom aktivnosti (detaljno razrađenih u Akcijskom planu prekogranične destinacije zdravlja, provedbenom dokumentu *Strategije prekogranične destinacije zdravlja*) ostvarit će se mjere za postizanje strateških ciljeva.

Ukrepi za doseganje zastavljenih strateških ciljev so sestavljeni iz aktivnosti, nosilcev in sonosilcev aktivnosti, roka za izvedbo, vira financiranja in kazalnikov uspešnosti.

V okviru vsakega posebnega cilja je opisan niz ukrepov. Znotraj strateškega cilja 1. so opredeljeni naslednji ukrepi: Vzpostavitev delovne skupine, ustanovitev Grozda zdravstvenih delavcev ter prijava Grozda na evropske, regionalne in nacionalne razpise, medijsko spremljanje delovanja Grozda zdravstvenih delavcev in delovne skupine, sklenitev pogodbe s Hrvaškim zavodom za zdravstveno zavarovanje z namenom vzpostavitve ambulant v času vrhunca turistične sezone, ustanovitev mobilnih ambulant, promocija destinacije zdravja čezmejnega območja, organizacija strokovnih srečanj z namenom spremljanja izvajanja Strategije čezmejne destinacije zdravja ter čezmejna izmenjava izkušenj in izobraževanje vključenih deležnikov z namenom nadaljevanja certificiranja institucij za pridobitev Čezmejnega certifikata +Health.

Ukrepi za doseganje strateškega cilja 2. so ustanovitev Odbora za kakovost zdravstvenega varstva ter organizacija sestankov Odbora, spremljanje in merjenje zadovoljstva zdravstvenih delavcev ter prebivalcev čezmejnega področja ter priprava na akreditacijo v skladu z dodatno predpisanimi standardi kakovosti, ki se nanašajo na zagotavljanje zdravstvenega varstva na čezmejnem območju.

Ukrepi za doseganje strateških ciljev 3. in 4. so povezani z vključevanjem prebivalstva v preventivne aktivnosti, ozaveščanje prebivalcev o vplivu življenjskega sloga na zdravje in uvajanje novih preventivnih aktivnosti na čezmejnem območju. Poudarek je bil tudi na organizaciji izobraževanja in delavnic na temo zagotavljanja prve pomoči, spoznavanju ukrepov za izogibanje nevarnostim, ki grozijo v izrednih razmerah in vzpostavljanju medgeneracijskega sodelovanja.

Ukrepi za doseganje strateškega cilja 5. so osredotočeni na povečanje uporabe IT virov z organizacijo delavnic, na katerih bi bili zdravstveni delavci in prebivalci čezmejnega območja obveščeni o obstoječih IT virih v zdravstvu. Ukrep vključuje tudi spodbujanje čezmejne destinacije zdravja +Health prek vseh razpoložljivih IT virov, informacijskih letakov in brošur, kot tudi izdelavo ter distribucijo ocenjevalnih anket o zadovoljstvu domačih in tujih turistov.

Poseben poudarek v razvoju strategije je na skupnem pristopu k reševanju splošnih čezmejnih izzivov na področju zdravstva na podlagi zastavljenih ukrepov za doseganje strateških ciljev. Z izvajanjem aktivnosti (podrobno razdelanih v Akcijskem načrtu čezmejne destinacije zdravja, izvedbenem dokumentu Strategije čezmejne destinacije zdravja) bodo sprejeti ukrepi za doseganje strateških ciljev.

Suradnici i autori Strategije prekogranične destinacije zdravlja / Sodelavci in avtorji Strategije čezmejne destinacije zdravja

Svi partneri projekta + Health su sudjelovali pri izradi Strategije prekogranične destinacije zdravlja:

/

Vsi partnerji v projektu + Health so sodelovali pri izdelavi Strategije čezmejne destinacije zdravja:

Zlatko Trobonjača (MEDRI), **Lovorka Bilajac** (MEDRI), **Mihaela Marinović** (MEDRI), **Denis Juraga** (MEDRI), **Alfred Franković** (Klaster), **Moreno Mušković** (Klaster), **Dorotea Bralić** (DZ PGZ), **Borut Jereb** (FL), **Tanja Tajnik** (FL), **Dominik Simčić** (DZ IB), **Matej Celin** (DZ IB), **Polonca Iskra** (DZ IB), **Jurica Ferančina** (ZD LJ), **Urša Lamut** (vanjski suradnik), **Marjan Matešić** (SB NM), **Ivanka Turk** (patronaža, DZ PGZ), **Karlija Krulić** (patronaža, DZPGZ), **Vesna Stipeć** (patronaža, DZ PGZ), **Đurđica Bujan** (patronaža DZ PGZ), **Alma Kršul** (patronaža DZ PGZ), **Viktoria Vlašić** (patronaža DZ PGZ), **Jelena Kozelički** (patronaža, DZ PGZ), **Milena Prar** (patronaža DZ PGZ), **Patricija Barbieri** (patronaža, DZ PGZ), **Dolores Valenčić** (patronaža ZDIB), **Mateja Simčić** (patronaža ZDIB), **Božidara Česnik** (patronaža ZDIB), **Andreja Muha** (patronaža ZDIB), **Irena Sedej** (SB NM), **Đorđe Šiškin** (ZD Ljutomer), **Goran Đorđević** (DZ PGŽ), **Dario Medvedec** (DZ PGZ), **Matej Rubelli Furman** (ZD IB), **Ljubinka Počrvina** (SB NM), **Sonja Fir** (SB NM), **Barbara Kvartuč** (NZ PGŽ), **Iva Sorta Bilajac- Turina** (NZ PGŽ), **Lina Velčić** (NZ PGŽ), **Marjan Matešić** (SB NM), **Andreja Vinšek Grilj** (ZD IB), **Nina Friedrich** (FL), **Ana Alebić-Juretić** (NZ PGŽ),